

Kristian Grøntveds Dagbøger

fra 12. august 1916

til 9. januar 1920

Uddrag af dagbøger foretaget af Arne Nielsen

12. august

Da den første artikel om "Substituten" havde stået i Vendsyssel Tidende, havde sagfører A. Olesen telefoneret fra Vrensted til kontoret og bedt dem sende sig de eksemplarer af bladet, som der blev skrevet om ham i.

14. august

Jeg gik til Baggsvogn for at tale med godsejer Glud, der netop har solgt gården, om aflevering af godsarkivet til Vendsyssel Historiske Museum – men der kom ingen klaring.

20. august

Sidstegudstjeneste i Mygdal Kirke. Anton Kristensens søn fra Gøggaard fik navnet Gunnar Mørk Kristensen.

Præsten (pastor Kirkegaard) fortalte, at han havde taget et plejebarn, som på søndag skal døbes i Bjergby Kirke. Han er et uægte barn, ligesom de to piger, de har. Jeg sagde til præsten, at det var meget smukt af dem. Præstegården i Bjergby bliver jo til et børnehjem.

24. august

Generalforsamlingen i brugsforeningen. Steffensen åbnede generalforsamlingen, og jeg oplæste regnskabet, som enstemmigt godkendtes. Steffensen gav mig en reprimande, fordi jeg havde sat uddelerens løn til 5½%. Kornbech gav så Steffensen en ditto, fordi der var bygget til stuehuset uden generalforsamlingens samtykke. Martinus Krøgholt afleverede en liste over medlemmerne i foderstofforeningen. Jeg fik udbetalt min løn som forretningsfører – 75 kr.

25. august

I dag havde Johannes Vestergaard og Stine Degnbøl bryllup. Jeg, Ingeborg og Kristian gik derop kl. 2. Der var mødt en del gæster, da vi kom og flere kom. Vi kom ind og fik chokolade og kaffe. Da alle var mødt - præsten og begge lærerne var der også – gik vi parvis hen til kirken, og efter at vi havde taget sæde i kirken, begyndte orglet at spille. Vi sang så: Huset, som Gud har bygget, inden præsten gik til altersranken. Brudefolket gik op til alteret, og 10 piger trådte ud og stod i to rækker neden for dem. Pastor Kirkegaard talte så for brudeparret, inden han foretog vielsen. Vi sang et par salmer inden ofringen, hvor vi sang: Det er så yndigt at følges ad. Højtideligheden sluttedes af præsten med bøn og Herrens velsignelse. Præst og degn lykønskede brudeparret, hvorefter vi gik ud. I våbenhuset stod brudefolkene og tog mod lykønskninger af hele følget. Herefter gik vi til Degnbøl, hvor vi fik et glas vin og småkager. Senere blev vi kaldt til bordene i storstuen og fik suppe, steg, kartofler, budding m.v. Pastor Kirkegaard holdt en tale til brudeparret. Lærer Jensen oplæste en bunke telegrammer og holdt også en tale. Efter bordet spredtes forsamlingen, og en del gik ud i gården og gav sig til at lege sanglege. Vi var inde for at se på brudegaverne, og før vi gik hjem, var vi inde og drikke kaffe. Vi sang nogle salmer, og så gik vi hjem kl. 11. Jeg betalte offer: 50 øre til præst og 50 øre til degnen. Det gik pænt og sømmeligt til.

21. august

Jeg mødte præsten, der fortalte, at han havde fået en opfordring fra præsterne Knudsen, Børglum, og Jul Plesner, Vrensted, til at indbyde overretssagfører Staal til et møde i Bjergby

øvelseshus 16. september. Han spurgte, om jeg ville være medindbyder sammen med Martinus Krøgholt. Jeg svarede Ja.

1. september

Valdemar Hebbelstrup har solgt Hebbelstrup for 53.000 kr. til Jens Kr. Molsen, Bjergby, og Møllergaard, Vrejlev Kloster. 20 tdr. land er solgt til Anton Villadsen.

2. september

Besøg hos Mikkelsen, Vendsyssel Tidende. Han ville gerne have en skildring af omegnens kirker i lighed med den om Jelstrup Kirke og spurgte, om jeg ville skrive sådanne. Jeg lovede at skrive om Bjergby og Mygdal kirker. Han vidste ikke hvem, der kunne skrive om de andre kirker, og jeg lovede at prøve at skrive om nogle af dem. Han ønskede, at skildringen skulle ledsages af billeder af kirken og den nuværende sognepræst. Jeg læste beskrivelsen af historikeren Hans Gram i Salomonsens Konversationsleksikon.

Martin Lund har købt Lars Andersens hus og vil flytte dertil. Hans søn, der er forlovet med høkerens datter, skal så have gården.

8. september

Kylling Senius har købt Hebbelstrup, og Kristen Godsk har købt Kylling Senius' ejendom, V. Gjøggaard.

12. september

I Vendsyssel Venstreblad er indrykket denne bekendtgørelse: "Pastor Kirkegaard, Bjergby, er blevet livsfarlig syg af lungebetændelse og skal holde sig i absolut ro, hvorfor han ikke kan modtage hverken besøg eller opringning".

16. september

Marked i Tversted. Jeg gik derned. Der var nogle køer og heste og mange folk på markedet. Sammen med Hans Svendsen og Kristian Godtfred fra Taaghøj gik vi ind på kroen, hvor Kristian gav kaffe og jeg cigarer. En violinspiller gned noget på en fiol og bad gæsterne om en almisse. På markedet fik jeg at vide, at vores præst var død.

Om pastor Kirkegaard står bl.a.: "Jeg var kommet til at holde meget af ham, og vi har altid kunnet tale sammen og haft samme syn på de vigtigste ting. Han var ingen partigænger, men søgte med et redeligt sind at gøre ret mod alle uanset deres stilling og partifarve. Han var et ærligt menneske, og hvor han troede, at han blev mødt med ærlighed, kunne han være meget åbenhjertig og meddelsom. Han var et godt og kærligt menneske. Dette at han og hans hustru adopterede 3 fattige, forældreløse uægte børn vidner om, at de ikke tænkte på deres egen magelighed, hvor de kunne øve en god gerning. I sin optræden var pastor Kirkegaard stille og tilbageholden. Han trængte sig aldrig frem. Det var også et dejligt præstehjem, der var i Bjergby, efter at disse præstefolk kom der. Man følte sig altid tryk og veltilpas der – der blev ingen overset. Man mærkede, at det var præstefolkenes lykke at se andre menneskers glæde. I sin kristendomsforkyndelse var han meget evangelisk – han havde stor ærbødighed for Guds ord. Han prædikede hvad, han selv troede på, og han blev aldrig kedelig eller trættende. Han forstod at holde op, når han havde sagt hvad, der lå ham på hjerte. Jeg længtes altid efter at komme i

kirke, når han prædikede. Når han var venlig og deltagende i sin færd, så var han dog ikke indsmigrende, tværtimod, hvem, der første gang var sammen med ham, kunne let få en følelse af, at han var lidt kort for hovedet. Jeg havde en del skyld i, at vi fik Kirkegaard som præst, og jeg har i den anledning fået adskillige ubehageligheder og været udsat for en del misforståelser, også af dem, der stod mig nærmest, men jeg har ingensinde fortrudt, hvad jeg dengang gik ind til. Jeg tror, at han med sit stille og kærlige væsen ville kunne udrette en del for Guds Rige, selv om det ikke skete med brask og bram. Det er ikke helt lette kår, der nu bliver for fru Kirkegaard. Hun har 3 småbørn, hvor den mindste næppe er 3 måneder. Gud give hende kraft og mod til at tage denne opgave op og lad hende ikke miste sit frejdige sind.

17. september

Jeg, Ingeborg og Wilhelm (der i efteråret skulle have været konfirmeret af pastor Kirkegaard) kørte til Bjergby for at følge præsten, når han i eftermiddag skulle bæres op i kirken. Der var mødt en del mennesker. Fru Kirkegaard fortalte en del om sin mands sidste timer, og om hvordan han fortrøstede sig med, at han var i Guds hånd. Fruen havde sunget og bedt for ham, til han lukkede sine øjne. Hun meddelte, at han skal begraves i Bjergby, og hun vil bosætte sig i Hjørring med sine små børn. Hun mindede om, at hvis menigheden ville vise sin taknemmelighed mod præsten for hans virke, så gjorde de det sikkert bedst ved at hjælpe hende, både med forbøn, og hun var ikke stillet anderledes, end at hun nok kunne blive nødt til at bede om sine venners støtte. Vi sang: Sov sødt barnlille, inden lærer Rasmussen holdt en kort tale, i hvilken han fremhævede det gode hjem, der havde været i præstegården. Derefter sang vi: Som dug på slagne enge, og så blev kisten båret op i kirken fra haven af. Jeg hjalp med at bære kisten et stykke. Kisten blev båret ind i kirken og stillet op i korbuen. Lærer Rasmussen fremsagde trosbekendelsen, oplæste dagens evangelium, bad fadervor og lyste velsignelsen. Fruen knælede en kort stund i stille bøn ved kisten, og vi gik så ud af den næsten fyldte kirke. Lærer Holm bad mig følge med ned til Bjergby skole, hvor vi talte om at indsamle til en mindstøtte for præsten og en gave til fru Kirkegaard. Jeg tegnede mig for 20 kr.

Andrea Menholt fortalte, at hun har solgt sit hus til Martin Henriksens svigersøn og vil bo i hendes broders hus på venstre side af vejen.

21. september

I eftermiddag blev pastor Kirkegaard begravet på Bjergby kirkegård. Jeg og Ingeborg kørte derop med hesten for jumben – vi staldede op hos høker Kristian Pedersen. Da vi kom op til kirken, var denne helt fyldt. De var ved at synge, da vi kom. Først talte provst Sevaldsen, da han var færdig, trængte vi os helt ind i kirken, men mange måtte blive uden for. Foruden provst Sevaldsen talte provst Kjær, Vraa, provst Beck, Lerup, pastor Høher, Tversted og pastor Bertelsen, Vraa. Derefter blev kisten båret ud og nedsænket i graven, midt for sydsiden af kirken. Pastor Bertelsen forrettede jordpåkastelsen, og det store følge spredtes.

Mine artikler om pastor Kirkegaard og om J. Andreassen var i Vendsyssel Tidende den 19. september. I nordre skoledistrikt i Mygdal er indsamlet 855 kr. til pastor Kirkegaards minde.

26. september

Janus Andreasen holdt møde i forsamlingshuset kl. 8.30. Jeg, Kristian, Peter og Wilhelm gik derop. Salen blev fyldt til trængsel – den lille sal blev også taget i brug. Jeg betalte entre for mig og drengene 1 kr. 45 øre, men disse penge tilbagebetalte Janus mig, da han kom herved efter foredraget.

Han holdt et godt foredrag om krigen og om årsagen til krige. Efter foredraget fremviste han et halvt hundrede lysbilleder af fyrster, hærførere m.v.

Lærer Jensen fortalte, at fru Kirkegaard i morges ringede til ham og spurgte, om der ingen fra Mygdal havde været med til at sætte et minde over hendes mand. I dag var de fra Bjergby i Hjørring og købe et minde. Jensen og hans kone var meget fornærmet på de Bjergby karle, fordi de ville være ene om at bestemme det hele. Han sagde, at præsten satte Kristian Dahl meget højt. Han syntes, at vi fra Mygdal selv skulle overgive fru Kirkegaard de penge, der var indsamlet henede.

26. september

Janus Andreasen rejste herfra i dag. Hun skal tale i Bjergby øvelseshus i aften. Han fortalte, at lærer Tophøj havde opfordret ham til at overtage Hjørring seminarium, hvis forstander, Muhle, er syg. Jeg tilrådede ham at gøre det, og han ville også forsøge det. Han fortalte, at lærer Jens Fris i Lund ved Herning er en dygtig lærer, men hidsig. Ved et møde, som Janus holdt i hans skolekreds, afbrød han ham midt i foredraget og bad folk om at forlade lokalet. Det var, der ingen ville, og han blev der også selv og takkede bagefter Janus for foredraget. Han er en af den gamle strenge type fra Horne. Hans svigerfader, købmand Lyckegaard, var hos ham en tid, men de kunne slet ikke enes. Davidsen, Haslev, der er konservativ indre missionsmand har i en polemik i Højskolebladet kaldt Janus for en fremmed fugl. Da Janus rejste fra Faarevejle, havde han en proces med højskolens bestyrelse om en højskoleunderstøttelse på 2.000 kr.

Kristianshede er af H. Petersen solgt til Jørgen Jørgensen, Thomas Vandkær og købmand Stenberg for 179.000 kr.

28. september

Der er købt en sten til pastor Kirkegaards grav. Fruen syntes godt om den. Den var temmelig stor, men skulle de skaffe en mindre af samme facon, ville det tage længere tid. De fik den for 300 kr. – den skulle have kostet 400 kr. Der var fuldt hus til Janus' møde i Bjergby forleden.

30. september

Lærer N. P. Pedersen er ved at udarbejde en fortegnelse over Historisk Samfunds medlemmer, fordelt sognevis.

Jeg var på Historisk Museum, hvor en ældre snaksom kone havde opsyn i stedet for sin søn. Hun viste mig den store kiste fra Asdal, som Olesen har foræret til museet, da hans svigerdatter solgte gården. Kisten bærer årstallet 1605. Jeg så også de to store malerier, som museet har købt af fru Rodskjer for 150 kr.

Jeg var nede i folkebogsamlingen hos lærer Vinther, hvor jeg indmeldte mig som medlem og betalte bidrag for et år – 2 kr. og købte et katalog med tillæg 1 for 25 øre. Jeg lånte 6 bøger, som

jeg må beholde i 3 uger.

Høker-Martha har solgt til Kristian Jakobsen, der skal have begge sine forældre boende.

Jeppé Jeppesen, Snevre, har solgt sin ejendom på 35 tdr. land til Jens Chr. Moltsen, Bjergby, for 40.000 kr. Jeppé Jeppesen har så købt Søren Ørnboles gård i Bjergby for 26.500 kr.

3. oktober

Jeg var inviteret til fest i anledning af, at Andelsbanken 4. oktober åbnede kontor i Hjørring.

Hans Svendsen repræsenterede i stedet mejeriet.

Menighedsrådsmøde i Bjergby. Hele menighedsrådet var mødt. Vi sad og drøftede i lange baner, hvordan vi skulle forholde os. Der var ingen udsigt til, at vi kunne enes om en bestemt mand.

Lærer Holm syntes, at billighed talte for, at der blev en grundtvigsk præst beskikket til vore sogne, da der var ene indre missions præster rundt om i sognene. Jeg spurgte om, hvem de oppe i Bjergby havde tænkt på. Kristian Dahl nævnte Blichfeldt, Rubjerg, og en pastor Nørgaard.

Kristen Rams nævnte Lysholm, Holme. Resultatet af forhandlingerne blev, at vi var enige om såvel fra grundtvigsk som fra indre missions side at opfordre gode præster til at søge embedet.

Grundtvigianerne vil samles på mandag hos Kristian Dahl for at drøfte situationen nærmere. Jeg talte med Kristen Rams og Kristen Lyngsig om, hvordan vi skulle stille os. De var begge enige om, at de ikke ville gå med til at indstille en grundtvigianer som nr. 1. Kristen Rams mente, at en mand af Arboe Rasmussens type ikke kunne gøre så meget skade som en grundtvigianer. Det turde Kristen Lyngsig dog ikke sige. Vi bestemte, at Kristen Rams skulle tale med pastor Lysholm, Horne, om at søge embedet, eller hvis ikke han vil det, så give os anvisning på en brugelig mand. Fru Kirkegaard sagde til mig, før de andre kom, om jeg ikke kunne gøre noget til, at det kunne gå fredeligt og enigt til.

Under mødet nævnte jeg som en evt. ansøger pastor Knudsen, Børghlum, men Kristian Dahl mente ikke, at han var grundtvigianer, og fru Kirkegaard sagde, at Knudsen mente selv, at han var grundtvigianer, men det var der ingen andre, der mente om ham. Fru Kirkegaard viste os de 3 sølvkranser, der blev skænket til præstens bære fra venner i Bindslev, Mosbjerg og Vidstrup. Indsamling i forbindelse med præstens død har i nordre skoledistrikt givet 874 kr., i søndre 400 kr. og i Bjergby 1.100 kr. Fru Kirkegaard vil bruge sin del af gaven til at købe et hus i Hjørring for.

6. oktober

Der blev stiftet en foderstofforening for Mygdal under Jysk Andels Foderstofforening, men uden forbindelse med den større forening i Hjørring.

Steffensen blev valgt som formand, Martinus Krøgholt som kasserer og jeg som noteringsansvarlig.

Jens Peter Madsen, Houbak, har solgt sin gård til Jens Chr. Moltsen fra Harritslev for 28.000 kr.

8. oktober

Gudstjeneste med konfirmation, høstprædiken og barkedåb ved pastor Schødt fra Sindal.

Da jeg kom ind i kirken, bad læreren mig sætte min hat ved indgangen, inden folk gik ud af kirken. Pastor Schøtt holdt en god prædiken. Derefter katekiserede han med børnene – det gik også ret godt. Der var 18 konfirmander, derunder vores Vilhelm. De indsamlede penge – i min

hat – blev delt mellem Diakonissestiftelsen og Magdalehjemmet.

9. oktober

I aften var Niels Grøntved herhenne. Han gav Vilhelm 4 kr. Han sagde, at det var, fordi Vilhelm havde været så flink til at tage Villy op på cyklen, når de skulle til præst.

10. oktober

Bestyrelsesmøde i mejeriet. Jeg gav en flaske portvin til kaffen – den hentede en mejerikarl i Retholt, og vi sad og talte gemytligt sammen. Flere udtalte ønsket om, at jeg var blevet ved med at være formand.

11. oktober

Efterårsmøde i Mygdal. Kl. 11 prædikede biskop Ludwigs i Mygdal Kirke. Alle siddepladser var besat. Biskoppen holdt en god prædiken og en god skriftetale. I eftermiddag var der møde i forsamlingshuset, hvor biskoppen og frk. Døcker, Vivild Højskole, talte.

12. oktober

Sammen med Niels Pedersen, Kabbeltved, kørte vi til Raabjerg, hvor der skal indvies et missionshus i Uggerhald.

Kl. 10½ kørte vi ned gennem Bindslev, Maastrup, forbi Eskjær Teglværk, over mosen, forbi tørvefabrikken, over Rødebro med de store engstrækninger. Vi kørte en lang tid gennem en hede, stor og vid. Vi havde blæsbjerggårdene på højre hånd. Omsider efter 3 timers kørsel nåede vi Uggerhald missionshus, der ligger på vejens østre side. Vi kørte hen til gården Uggerhald og fik hesten sat ind, og så gik vi til missionshuset. Huset er lille, 14 alen langt, 10 alen bredt, med en gang i vestre ende. Det har bræddeloft og paptag. De har hidtil haft den gamle Uggerhald skole til mødelokale. De købte den for 14 år siden, da der blev bygget en ny skole i Hvims. Lærer Gaardbo, Karl Gaardboes søn, er lærer der. Nu er den gamle skole revet ned – det nye missionshus har kostet 2.200 kr., hvorpå der skyldes 1.500 kr. Omgivelserne består af lyng, og egnen er noget øde.

Huset blev indviet af pastor Jensen, Horsens. Derefter talte stedets præst, pastor Berg, en tyk og fed ungkarl. Derefter fik vi kaffe og kage. Jeg talte med pastor Jensen, men han ville ikke søge Bjergby Mygdal.

Kl. 6 var der atter møde, hvor missionær Lønstrup talte. Igen kaffe og kage. Vi kørte hjem over Sørig og var hjemme kl. 1 om natten.

13. oktober

I dag er der efterårsmøde i Bjergby. I formiddag er der gudstjeneste ved pastor Kjær, Vraa, og derefter blev mindstenen over pastor Kirkegaard afsløret.

I dag åbnede Andreas telefonen (*nok åbning af telefoncentralen i Mygdal, som i mange år var på Degnbøl*), og jeg fik lejlighed til at høre nogle stykker fra Kornbechs grammofon eller fonograf.

15. oktober

Sidstegudstjeneste. Mejeribestyrer Storgaards datter blev døbt Kristiane Vittrup Sørensen.

Det siges, at pastor Kirkegaard var efterladt med at føre sine bøger. *Lærer Jensen anker senere*

over, at kirkebøgerne ikke var blevet konfereret med hinanden i pastor Kirkegaards tid.

16. oktober

Om eftermiddagen tog jeg med toget til Frederikshavn til smørbedømmelse. Vi gik straks hen og foretog bedømmelse. Bestyrer Frederiksen er indkaldt (*som soldat*), og kontoret bestyres under hans fravær af en nylig konfirmeret. Da vi var færdig med bedømmelsen, var vi henne på Hoffmans hotel og fik noget at spise og tog så med eksprestoget til Hjørring.

17. oktober

Jeg var i Hjørring og på vejen hjem, stoppede vi ved den nordre side af kirken i Bjergby. Jeg bandt så hestene og gik ind på kirkegården til pastor Kirkegaards grav. På denne stod en stor granitsten skænket af menighederne i Bjergby og Mygdal. Ved hver side står en poleret granittavle. Den ene ved den nordre side er fra de 3 sidste års konfirmander – den anden ved søndre side er fra Thyborøn. Medens jeg stod der, kom fru Kirkegaard. Jeg sagde til hende, at jeg var glad for, at hun ville have sin mands grav her på kirkegården. Hun sagde, at hun syntes, at det var mest passende, at en præst blev stedt til hvile, hvor hans virksomhed blev afsluttet. Hun vil købe et hus i Hjørrings udkant. Hun vil anvende de penge – 2.000 kr. -, som indsamlingen har indbragt. Og så mener hun at kunne låne 2.000 kr. af sin formynder, landstingsmand Villars Lunn. Hun vil gerne have en lotterikollektion, som indehaves af en dame på 85 år. Lærer Holm, Snevre, har skrevet til sin gamle lærer, kirkeminister Poulsen, der har lovet at hjælpe med sagen. Fru Thøgersen syntes, at jeg skulle hilse på en gæst, pastor Thaarup fra Tørring ved Lemvig – han var en bekendt af hende og hendes mand. Hun havde skrevet til ham om at søge det herværende embede. Han var så kommet for at se på lejligheden, og jeg kom ind i kontoret og talte med ham. Han er en lille mand på 46 år – meget venlig. Han sagde, at han stillede sig velvillig over for Indre Mission, og at han havde nogle af sine bedste venner blandt nogle indre missionsfolk, der boede ude på heden i hans pastorat. Han gjorde indtryk af at være en velvillig mand, uden at han dog gjorde noget særligt indtryk på mig

22. oktober

Det fortælles, at den sølvkrans, som Bindslev sogn har givet til pastor Kirkegaards bære har kostet 500 kr. I eftermiddag var der stor børnefest hos Niels Jakobsen – ca. 40 børn – Karl og Holger var derinde.

23. oktober

Jeg var til eksamen i Mygdal n. skole som ene mand fra skolekommissionen. Vi flyttede ældste årgang fra 1. kl. op i 2. kl., og ligeså gjorde vi ved 2. kl.

Lærer Jensen havde fra Høker-Martha modtaget en lægeattest – skrevet af læge Mogensen – hvor denne fritog hendes søn, Aage, fra at møde til eksamen.

24. oktober

Bestyrelsesmøde i mejeriet. Vi underskrev et andelsbevis til Andelsbanken. Vi skal tegne os for 6.500 kr.

1. november

Julius flytter fra Chr. Mortensen i Herringe og til Haslev højskole. Kristian flytter fra Haslev

kontrolskole og hjem. Han skal være kontrolassistent her i sognet i det kommende år. Nu kommer det så an på, om han har lært så meget, at han kan bestride pladsen.

Andreas datter, Marie, flytter hjemmefra og til Hunderupgaard i Skallerup, hvor hun skal være husholderske. Lise flytter fra Gjern præstegård og hjem. Niels Jakobsens broder, Kristian, flytter op i Høker-Marthas butik, som han har købt. Broderen Theodor, flytter fra Rødemølle og op til Niels Jakobsen.

Høker-Martha flytter til Højene. Hun har 1.200 kr. til gode i bøgerne. Frk. Nielsen har hjulpet hende med regnskabet. I begyndelsen hjalp lærer Jensen hende, men det blev hun ked af, da han gik og fortalte hvor meget, folk købte hos hende.

2. november

Fru Kirkegaard har købt hus i St. Kirkestræde for 6.300 kr. Sælgeren var datter af tidl. lærer Møller Lund i Skallerup.

4. november

Jeg mødte Anders Overgaard i Bjergby Kirke. Han fortalte om kirkens historie, bl.a. om de to skeletfund i fjor. Han viste mig de to ligsten, der lå over præsten Niels Pedersen og degnen Bertel Pedersen. Han sagde, der var begravet mange lig oppe i koret. Fra korbuen fandtes en stentrappe, der gik ned under gulvet. Altertavlen, der er blevet restaureret for en del år siden, har et billede af Jesus opstandelse. På prædikestolen, der ligeledes er blevet restaureret for nogle år siden, findes 4 våbenmærker. På den nordre (?) hænger 2 metalplader. Den ene til minde om Lars Pilgaard og hans hustru. Den anden over Maren Balling. Anders fortalte om en maler Thumann (?), der opmalede altertavle og prædikestol i Mygdal Kirke. Maleren var et snøvl og havde en lille hund hos sig, som tog mere af hans tid end selve malerarbejdet. Anders fortalte, at der var min skyld, at vi fik Kirkegaard som præst. Jeg stillede mig så fordragelig og mæglende i menighedsrådet. Jeg var også oppe i præstegårdens arkiv og så de bøger, som der fandtes

Fru Kirkegaard fortalte, at i den ejendom, hun har købt i Hjørring, vil hun have baghuset indrettet til lejlighed for to seminarister, og så vil hun have 4 realskoleelever i kost.

Hun lånte mig 3 billeder – 2 af Bjergby Kirke og 1 af pastor Thaarup med familie.

9. november

Hans Svendsens søn, Lars, er rejst til Amerika, uden at forældrene vidste det.

Opstillingsmøde til menighedsrådet. En enkelt deltager ankede over, at menighedsrådet havde bekendtgjort i bladene, at det havde enstemmigt opfordret en præst til at søge det ledige embede. Jeg svarede, at menighedsrådet ikke havde bekendtgjort ovennævnte i bladene, og at jeg var meget imod det. Frk. Nielsen var også imod det. Der valgtes:

1. Frk. Kristine Nielsen, 2. Kristian Grøntved, 3. Martinus Krøgholt og 4. Kristen Lyngsig.

Maler Karl Ørnboell og tidligere sygeplejerske i Bjergby, Dagmar Sofie Knudsen, blev i dag borgerlig viet på Hjørring rådhus.

10. november

Jeg var i Hjørring og modtog 26 årbøger til Historisk Samfunds medlemmer i Mygdal. Jeg mødte

redaktør Mikkelsen fra Vendsyssel Tidende og afleverede en årbog til ham. Da han bød mig farvel, sagde han, at mine hænder var så ru, som om jeg var en håndens arbejder og ikke en litterat. Jeg svarede, at det var jeg også. Boglig syssel var en fritidsbeskæftigelse for mig, hvortil han bemærkede, at sådan burde det også være.

17. november

Min artikel om Mygdal Kirke er i Vendsyssel Tidende i dag. Mine artikler om "Substituten" har været i avisen 11/7, 15/7, 18/7, 20/7 og 21/7.

21. november

Lærer P. Christensen, Tornby, fortæller i et brev om Bjergby Kirke. "Ifølge TRAP er Bjergby Kirke opført i den romanske tidsalder og består af skib, kor og våbenhus. Over den tilmurede syddør findes en tympanon med en fremstilling af lammet med korset. Det er sikkert denne, at præsten Chr. Lauritsen Tversted nævner i sin indberetning af 1638 om sognets mærkværdigheder, og hvori der bl.a. hedder: På Bjergby kirkedør ligger en sten (herefter følger en tegning af en tympanon med en fremstilling af lammet med korset omtrent i midten og til højre en menneskelig skikkelse). Gamle folk siger, at under denne sten ligger begravet en spedalsk biskop, som nogle år boede i Østergaard i Tornby. Over våbenhusdøren er indmuret en tympanon med dragefigur, der vistnok oprindeligt har haft sin plads over kirkens norddør. Altertavlen i rokokostil er ikke noget særligt kunstværk. Den er forfærdiget i slutningen af det 18. århundrede og består af en malet flade, på hvis midte er anbragt et udskåret krucifiks. Under det står at læse: Loven er givet ved Moses o.s.v. Ved siden af er der malerier af Moses og Johannes Døbereren. Foran alteret lægger man mærke til en ligsten med følgende indskrift over præsten Niels Pedersen, der døde 1624 og hans 2 hustruer – derefter følger gravskriften på stenen. Under korbuen findes ligsten over degnen Bertel Pedersen, som døde 1705, samt hustru og datter.

23. november

Pilgaard i Snevre er af Martin Pilgaard mageskiftet med Hejselt i Torslev – han skal give 100.000 kr. i bytte.

24. november

Jeg var oppe i brugsforeningen. Der er kommet 2 vognladninger til foderstofforeningen. 1 vognladning kager og 1 vognladning majs, som skal afhentes i morgen.

25. november

Mødte Kristian Dahl i Hjørring. Vi talte en del om kirkebøgerne vedr. Bjergby, som Kristian Dahl sagde, at pastor Madsen Hindsholm ikke ville aflevere. På banen hentede jeg 500 kg majs fra ovennævnte vognladning.

28. november

Generalforsamling og bestyrelsesmøder i brugsforeningen og i foderstofforeningen. Det bestemtes bl.a., at foderstofforeningen skulle betale 50 kr. årlig i leje af lagerlokalerne i brugsforeningen

30. november

Lærer N. P. Pedersen ringede og fortalte, at der skal være bestyrelsesmøde i Historisk Samfund i morgen kl. 3 og bad mig vente og spise til aften hos ham. Kl. 2 skal der afsløres en buste i Svanelunden over konsul Jørgen H. Nielsen, hvor borgmester Barfoed skal tale. Han bad også mig overvære denne højtidelighed.

1. december

Busteafløsning i Svanelunden. Der var mødt op mod et par hundrede af byens borgere – en del damer var også mødt. Der blev omdelt et hefte med 2 sange, forfattet af grosserer Chr. Holmen. Efter afsyngelsen af den ene sang holdt grosserer Chr. Holmen afløsningstalen. Han roste konsul J. H. Nielsen for hans arbejde for plantningssagen. Da han var færdig med at tale, udbragte Sophus Thomsen et trefoldigt leve for konsul Nielsens minde. Der blev så sunget den sidste sang med undtagelse af sidste vers. Der var musik til sangens toner, og i en kort tale overgav Chr. Holmen mindesmærket til Hjørring by. Borgmester Barfoed takkede på Hjørring bys vegne og holdt en kort tale, hvorefter sidste vers blev afsunget. Konsul Nielsens broder, apoteker Nielsen, takkede på familiens vegne alle, der havde medvirket til, at dette minde var blevet rejst over hans broder, og sluttede med et leve for Hjørring by.

Min artikel om Bjergby Kirke er i Vendsyssel Tidende i dag.

Kl. 3 afholdtes der bestyrelsesmøde i Historisk Samfund i bogsamlingens lokale i Kongensgade 34. Jeg fik 46 kr. som honorar for min artikel om Odden i årbogen – 2 kr. pr. side.

I Hjørring købte jeg forskellige ting, bl.a. 1 fl. brændevin til 70 øre

4. december

Menighedsrådsmøde. Vi sad og forhandlede til hen ad kl. 8. Vi kunne ikke enes om at indstille nogen af ansøgerne enstemmigt. Flertallet (de 5 grundtvigianere) ville indstille pastor Thaarup som nr. 1. Vi andre 3 ville indstille pastor Jensen, Byrum, som nr. 2. Lærer Holm havde modtaget brev fra pastor Thaarup, der ville meddele, at han var noget nervøs og også noget svagelig, dog havde han hidtil kun været syg enkelte dage. Han havde mærket til nervøsitet, når han deltog i gilder og selskaber.

Lærerinden, frk. Jensen, sagde til mig, da vi kørte hjem, at hun syntes ikke, at det var så rart at være med til indstillingen som sidste gang. Jeg er til dels af samme mening.

På næsten alle møder diskuteres et evt. salg af De vestindiske Øer.

8. december

Modtog brev fra den tidligere ejer af Baggesvogn, P. Glud, hvori han lovede at forhøre om museet i Hjørring ville have hans arkiv. Ellers lovede han at sende det til mig. *Han har senere afleveret materialet til museet.*

Jeg var i Hjørring – Peter kørte. I forsamlingsbygningen mødte jeg uddeler Larsen, Steffensen og Martinus Krøgholt. Vi var med en bil op til Vittrup Brugsforening, hvor uddeleren Joh. Jensen fortalte, hvorledes foderstofforeningens regnskaber skal føres. Efter dette skal uddeleren have hele arbejdet. Vi var i pakhuset og så dette – der er vindmotor på huset, således at der kan males og knuses korn og kager. Vi kørte så tilbage til Hjørring. Bilen kostede 17 kr., som Marinus

betalte.

Vi var også i Andelsbanken, hvor vi underskrev på en kassekredit på 7.000 kr. til foderstofforeningen.

10. december

Sidste nat holdt Niels Jakobsen stort gilde med dans til i morges – der var 104 gæster.

14. december

Folkeafstemning over De vestindiske Øer. Jeg var i forsamlingshuset og afgav min stemme – jeg stemte imod.

Jeg var blevet ringet op af folketingsmand J. Sørensen Vanggaard, der mente, at en så nationalsindet mand som mig ikke ville være med til at afstå øerne. Han opfordrede mig til at møde op og stemme mod øsalget.

15. december

Der var 283.000 stemmer for salg – 157.000 stemte imod. I Mygdal stemte 46 for salget – 40 stemte imod.

Andreas Degnbøl har solgt 100 juletræsgraner til gartner Braad Sørensen for 25 kr. De skal leveres i morgen.

16. december

Karl og Holger var i brugsen for at se juleudstillingen.

17. december

Førstegudstjeneste ved pastor Schiøtt, Sindal, som meddelte, at han af biskoppen er konstitueret i embedet, indtil en ny præst er kaldet.

Jeg skrev under på en adresse til postmester Schau for at få Retholt posten til at køre rettidig fra Hjørring, uanset om københavnerposten var kommet eller ej.

18. december

Biskop Ludwigs, der kom med toget, og provst Sevaldsen mødtes med menighedsrådet på Højskolehjemmet.

Før vi begyndte bad biskoppen en kort bøn. Han meddelte så hvor mange ansøgere, der var. Der var 3, der sluttede sig til den grundtvigske retning, 1 til Indre Mission og 1 til Kirkelig Centrum. Han ville særlig anbefale pastor Thaarup som en mand, der var godt anbefalet både af biskop Koch og af sin provst, som en alvorlig og nidkær mand i sin gerning. Han tog sig gerne af de syge og de gamle. Jensen, Byrum, ville han også anbefale som en god mand, godt anbefalet af biskop Møller. Han trængte til at blive forflyttet. Han har siddet i embedet i 11 år og har kone og 6 børn. Han søger uheldigvis kald, som han ikke kan vente at få. Han søgte således Frederikshavn, hvor der var betydelige mænd, der søgte. Petersen, Fjaltring, kendte han fra sine studenterår, men han mente ikke, at han egnede sig godt til at blive vor præst, men han ville nok tilråde ar indstille ham som nr. 3. Han mente ikke, at Hansen, Lemvig, egnede sig til dette kald. Vi sad og talte en del om sagen. Biskoppen var meget venlig og jævn i sit væsen. Vi foretog så skriftlig afstemning, der gav til resultat, at Thaarup fik 5 stemmer og Jensen, Læsø, fik 3.

Den endelige orden blev:

1. Pastor Thaarup, Tørring
2. Pastor Jensen, Byrum
3. Pastor Nielsen, Lindknud.

Kristian Dahl og lærer Holm talte med biskoppen om legatregnskabet, som vi ikke kunne få fra pastor Madsen Hindsholm. Biskoppen sagde, at Madsen Hindsholm var vred, men han vidste ikke hvorfor. Jeg spurgte, om vi kunne få oplysninger om præsten Peder Vognfører fra bispearkivet. Han lovede at undersøge sagen. Før vi skiltes, beværtede biskoppen os med kaffe.

23. december

Jeg lånte Baggesvogn' arkiv på museet i Hjørring.

29. december

Juletræsfest kl. 2 i missionshuset. Jeg kørte derop med Karl, Holger og Otto samt to af Steffensens drenge. Lærer Fischer fra Allingdam ledede mødet og talte til børnene på en god og forståelig måde. Derefter legede børnene sanglege, fik en pose med pebernødder og en appelsin og til sidst et stykke legetøj.

31. december

Så er atter et år svunden. Det har været et nådeår for os her i vort hjem. Det har gået jævnt og stille uden større begivenheder. Når vi ser bort fra, at der hades og myrdes blandt folkene i den gamle kristenhed, så har vi grund til at takke Gud for, at han har skærmet vort kære fædreland. Gud give, at vi også i det kommende år må nyde fredens velsignelse, og at freden må finde vej til de krigsførende magter.

Af begivenheder i årets løb, som har sat mærker, vil jeg nævne, at vor præst døde midt i september efter få dages sygeleje. Vi har haft indstilling til præsteembedet, men der er ingen blevet beskikket til præst endnu. I november måned var der menighedsrådsvalg. Her i Mygdal blev der imidlertid intet valg, da vi havde en fællesliste, og alle de tidligere menighedsrådsmedlemmer var opstillet på denne.

Året, der for så mange har været et ondt år, har herhjemme været præget af dyrtid, særlig i den sidste del. Herre tak for den store godhed mod os i det svundne år. Lad os skønne på din omsorg for os og giv os, at vi i vor vandel må vise bedre end hidtil, at det er dig, vi ønsker at tilhøre, og at vi må være af sandhed og ærlighed i hjertets dyb.

1917

1. januar

I eftermiddag kørte jeg og Ingeborg til Bjergby præstegård til afskedsfest med enkefru Kirkegaard. Der var mødt en del folk, især fra Bjergby. Folk sad og samtalede i grupper og så på fruens julekort og breve. Hun havde modtaget 94 kort og breve, deriblandt et brev fra pastor Thaarup. Kristian Hvims fortalte, at hun var datter af retsvidne Kristen Nørremølle.

Fru Kirkegaard flytter fra Bjergby midt i januar. Hun rejser til Niels Dael på Liselund og vil overvære et kursus der. Vi blev beværtet med kaffe og kage – derefter holdt fru Kirkegaard en lille gudstjeneste. Vi sang et par salmer. Fruen læste epistlen og evangeliet til nytårsdag, og derefter læste hun en prædiken til nytårsdag, som pastor Kirkegaard havde holdt i Thyborøn. Der blev sluttet med trosbekendelsen, fadervor og salmesang. Flere fra Mygdal tilbød at køre

flyttegods til Hjørring. Lærer Rasmussen spurgte mig, om jeg ville underskrive et andragende fra lærerne om dyrtidstillæg. Det svarede jeg ja til.

4. januar

Drengene malede grut og tærskede. Da de så ville standse vindmotoren, kunne de ikke sejle den af. De fik Niels Jakobsen og hans karle på råd og fik da også standset møllen. Theodor mente, at det var en gaffel oppe i toppen, der var blevet bøjet. Vi bandt både rosen og krøjevingerne og lod den så stå. *Den næste dag kom der en mand fra fabrikant Heidemann og fik den i orden.* Jeg var i brugsforeningen. Jeg sammentalte varelageret. Der er varelager for 18.498 kr., incl. manufaktur for 5.172 k. Der blev talt om at købe en grund nord for brugsen af Peter Grønbech. Han vil nok sælge for godt 800 kr.

I eftermiddag var der gudstjeneste kl. 2 ved pastor Blichfeldt, Rubjerg. Line var deroppe. Der var en snes kvinder og en halv snes mænd. .

I avisen står: Til sognepræst for Bjergby Mygdal er under 30. dec. udnævnt sognepræst for Tørring og Heldum i Ribe stift, C. L. Thaarup.

6. januar

Nu vil Lars Lejet og hans kone til Amerika. Lars siger, at de vil leve i fred på deres gamle dage.

10. januar

"Privat" møde i Hjørring Missionshus om forholdet mellem kirke og stat. Skal kirke og stat adskilles? Pastor Lysholm, Horne, spurgte, hvordan skolernes stilling ville blive i den frigjorte kirke. Taleren, pastor Holt fra København, sagde, at kommunalrådene jo har i deres magt at indstille lærerne og kan jo så indstille troende lærere, hvor de har magt dertil. Det er meget vigtigt, at lærerne er troende. Vi skal have en tålsom kirke. Den frigjorte kirke kan værne om dåben. De fleste af de fremmødte indmeldte sig i Kirkeligt Landsforbund – også jeg. Årsbidrag 1 kr.

18. januar

Der er mange snekastere ude. Skolekommissionsmøde. Kristian Dahl ønskede at få fundatsen for fru Udbyes legat ændret – pastor Kirkegaard havde lånt 1.000 kr. i sparekassen til at udbetale forskud af legatet med.

19. januar

I dag flyttede vi fru Kirkegaards bohove til Lundergaard ved Hjørring. Der var mødt 5 køretøjer, bl.a. 2 store mejerivogne. Før vi læssede vognene, fik vi kaffe. Efter at vi havde læsset, var vi inde for at spise til middag. Da vi kom til Lundergaard, fik vi kaffe, inden vi begyndte at læsse af. Derefter fik vi mellemmad, og lidt før kl. 7 kørte vi hjem. Jeg var hjemme kl. 9½. Jeg kørte fru Kirkegaard og hendes ældste datter til Bjergby. Hun takkede mig for den stilling, jeg havde indtaget over for dem. Således havde de i Bindslev også haft god hjælp af Peter Tronsmark.

23. januar

Niels Jakobsens kone, Agnes, nedkom med en datter.

25. januar

Forpagter Goth, Søholm på Lolland, har forpagtet Baggesvogn for 10 år. Til gården hører 650 tdr. land.

27. januar

Søren Samuel fra Vidstrup lovede at låne mig en almanak med pastor Friis' fortælling om Karl Pølses flæsk. Han ville vide, om jeg ikke skrev Asdals historie.

29. januar

Kyllinge Senius har solgt Hebbelstrup til Carl Jensen, Stabæk, for 45.000 kr.

3. februar

Pastor Thaarup kom til Bjergby i går og tog ophold hos Kristian Dahl. Næste dag var der sidstegudstjeneste i Mygdal ved provst Sevaldsen, der indsatte pastor Thaarup som sognepræst, hvorefter Thaarup prædikede over dagens tekst. Han er mindre godt begavet som taler, men syntes at lægge megen vægt på at komme i nært forhold til sin menighed.

Efter gudstjenesten var jeg i Degnbøl for at få en telefonhåndbog for 1917.

6. februar

Der er megen sne for tiden, så der er ofte snekastere ude.

I eftermiddag blev der oppe i forsamlingshuset vist lysbilleder for børn af en hønseopdrætter.

Karl og Holger var deroppe. 15 øre. I aften kl. 6 blev de atter vist. Vilhelm og Line var deroppe.

13. februar

Jeg var i Hjørring sammen med Peter. Hos Jydsk Andel ville jeg købe en sæk majs, men det kunne jeg kun få, hvis jeg ville underskrive en erklæring på tro og love, om at jeg ikke havde byg eller blandsæd til mere end 8 dage (*det er under 1. verdenskrig*).

På Vendsyssel Tidende aftalte jeg med redaktør Mikkelsen, at jeg skulle skrive artikler om Horne, Asdal, Sindal og Astrup kirker.

15. februar

Lærer Jensen var her for at indsamle penge til Jens Chr. Andersen på Gøggaards Mark, hvis hus brændte i går morges, og hvis besætning og det meste indbo brændte. Jeg gav 10 kr.

19. februar

I Hjørring holdes der kun skole hver anden dag for at spare på kullene.

20. februar

Jeg gav 1 kr. til et mindesmærke for redaktør Carlsen.

Sognerådet drøfter afholdelse af et prøvevalg til sognerådet. Niels Bak vil have valget afholdt mandag den 5. marts for at forhindre, at der kom flere lister, men det syntes Hans Svendsen ikke om. Peter Nørskov havde ikke interesseret sig meget derfor, men nu var han blevet bange for, at minister Rode skulle få en lov gennemført, der pålagde dem, der havde siddet i rådet i 8 år at modtage genvalg, og at en lille klike skulle lave en liste og sætte ham øverst. Niels Bak havde ikke noget imod at få en Mygdal mand øverst på listen.

Uddeler Larsen meddeler, at Fællesforeningen ikke ville levere mere end 50% af det normale forbrug. Sukkeret begynder det også at knibe med.

23. februar

Generalforsamling i brugsforeningen. Jeg udtalte, at bestyrelsen havde haft meget at bestille sidste år, og at de havde skilt sig godt fra byggeriet. Der blev holdt auktion, bl.a. over et retiradehus, som blev købt af Anders Nørgaard for 23 kr. Bestyrelsen bemyndiges til at købe grunden nord for brugsforeningen af Peter Grønbæk for 750 kr. Grunden blev udlejet til uddeleren for 50 kr. årligt – han vil benytte den til have.

24. – 28. februar

Jeg havde overnattet på Lundergaard i den vestlige del af Hjørring. Jeg stod op, så jeg kunne nå toget kl. 6.47. I Brønderslev kom Fr. Krog, og vi fulgtes så ad til Viborg. Der var togtskifte i Langaa. Vi var i Viborg ca. kl. 12 og gik så op på Landsarkivet, hvor vi kom i arbejde. Jeg begyndte med Mygdals kirkebøger fra 1688 til 1814. Lidt senere kom lærer I. C. Pedersen Frie og efter, at vi havde udvekslet hilsener, gav han sig også i lag med arbejdet. Vi sad og arbejdede til kl. 6, hvor arkivet lukkede. Der er et personale på 7, der med megen velvilje assisterer de besøgende. Der er bl.a. arkivar Saxild og underarkivar Knudsen, begge akademisk uddannede. Der var ikke andre

besøgende end os. Da arkivet lukkede, gik vi ud i byen og så os om. Domkirken, Stænderhuset og Hans Tausens mindestøtte. Lærer Frie og jeg gik så ned på stationen, hvor vi kl. 8.45 tog toget til Nybo, hvor vi gik op til hans skole i Gjellerup. Her fik vi noget at spise og sad og snakkede til midnat. Frie er en stor korpulent mand med en levende interesse for alt hvad, der rører sig på åndslivets område. Han omfatter historie og vore forfædres færd gennem tiderne med stor interesse. Han er gift med en datter af købmand Lyckegaard, Horne.

I formiddags fulgte jeg med lærer Frie til Gjellerup Kirke. Lærer Frie er kirkesanger. Kirken er meget stor af en landsbykirke at være. Der er også et orgel i den. Pastor Madsen holdt en meget klar og forståelig prædiken. Da vi gik ud af kirken, kom præsten hen og hilste på mig og sagde, at han aldrig havde været i Vendsyssel.

Da folk var gået, viste lærer Frie mig kirken, der både er bygget i det 12. århundrede samtidig med Ribe Domkirke. Bygmesteren havde begyndt på Ribe Domkirke. Stenene dertil blev hentet nede ved Rhinen, men da der så blev krig mellem Frankrig og Rhinprovinserne, rejste han herop og byggede Gjellerup Kirke. Lidt uden for kirken ligger en granitsten i ligkisteform over kirkens bygmester. Den er indhegnet af en række granitsten, hvorpå der ligger en jernlænke. På kirkegården er også en mindesten over missionær Christoffer Hansen. Inde på kirkens nordvæg hænger en stor tavle med navne på alle præsterne i sognet siden reformationen. Vi gik så tilbage til skolen og spiste til middag. Frie lånte så en hest af sin nabo, hvorefter vi kørte til Herning, hvor vi satte hesten ind i missionshotellets gård. Vi var en tur ved kirken – der var gudstjeneste, så vi var ikke inde i kirken. Vi var en tur inde på museet og så den gamle jyske bondegård med "æ Bindstow", var inde i laden og udhuset og så de gamle redskaber. Vi kørte så igen til Lund Skole.

Om aftenen sad vi og talte om forholdene i Vendsyssel. De var noget nysgerrige efter at høre fra deres hjemegn. Konen syntes bedre om vendelboerne end om vestjyderne. Hun sagde, at vestjyderne ikke var pålidelige.

I morges gik vi i et sølet føre til Nybo station, hvor vi tog toget kl. 6. Efter at vi var kommet til Viborg, gik vi lidt rundt og så på byen. Kl. 9 mødte vi på arkivet. Frederik Krog var allerede mødt. Vi gav os i lag med bøgerne. Jeg havde Bjergby, Bindslev og Tornby kirkebøger. Om middagen var vi på Højskolehjemmet og spiste vores mellemmad. Jeg gav kaffe. Efter middag var vi henne for at se domkirken. Det kostede 45 øre, og så fik vi en trykt beskrivelse af domkirken. Vi så malerierne, som lærer Frie forklarede for os. Vi var inde i krypten, i gravkammeret, ja alle vegne undtagen i tårnet. Det er nogle storslåede malerier, og det er betagende at se dette gamle og mægtige gudsrums. Om aftenen, da vi gik fra arkivet, tog lærer Frie afsked med os, og vi gik så en tur ad vejen over Viborg sø og så mindesmærket for Anders Nielsen på den anden side. Tæt ved ligger den flotte Asmildkloster Landbrugsskole. På hjemvejen var vi oppe på Borgvold. Da det begyndte at mørkne, gik vi ud på Viborg mark til Frederik Kroghs broderdatter, Mette, hvis mand er inde ved sikringsstyrken. Hendes fader, Jens Krogh, var der også. Han var nu næsten 80 år og havde som ung karl tjent hos Niels Baand i Bjergby. Han kunne derfor synge en vise, som Niels Baand havde digtet om folk i Bjergby.

Frederik Krogh og jeg gik om morgenen ind til Viborg, hvor vi arbejdede på arkivet til kl. 6. Foruden kirkebøgerne havde jeg en degneprotokol for Aalborg Stift fra 1771 til 1860 at studere i. Pors Munks skøde blev afskrevet – det kostede 3 kr.

Om aftenen kl. 8 var vi inviteret på besøg hos byens overlærer og skoleinspektør J. Jakobsen, der var søn af afdøde pastor Jakobsen, Bjergby. Jakobsen kom direkte fra undervisning på teknisk skole.

Jakobsen var meget interesseret i at høre nyt fra Bjergby og Mygdal. Han fortalte om et politisk møde i forsamlingshuset i Bjergby, hvor en redaktør havde talt, og hvor han blev afbrudt i sin tale af by-smeden Ole Johan, der råbte: Ved De, hvad forskel der er på en solderist og en provisorist. Taleren så på Ole Johan med den røde næse og sagde: Det ser ud til, at min gode mand bedre kunne besvare dette spørgsmål. Overlærer Jakobsen kom meget ned til Vej-Hans og talte med ham om politik. En gang havde hans fader lovet at tale ved en grundlovsfest. Nogle af menigheden havde derfor truet ham for at få ham til at opgive det, og hans kone havde også bedt ham om at afholde sig derfra, men det ville pastor Jakobsen ikke.

Vi sad der et par timer, inden vi gik ud til Mette på Viborg mark.

I dag gik vi ned til stationen i Viborg, hvor jeg tog toget kl. 8.30. Jeg var så i Hjørring kl. 2.30 og var heldige at møde broder, Andreas, som kørte mig hjem. Medens jeg havde været i Viborg, var der holdt et møde i forbindelse med det kommende sognerådvalg, og jeg var placeret som nr. 1 på Mygdals liste.

4. marts

Prøvevalg til sognerådet i fattiggården. Omkring kl. 3 åbnede sognerådets formand, Peter Nørskov, mødet med at byde velkommen. Han omtalte mødet i Mygdal sidste tirsdag og foreslog, at der blev lavet en fællesliste med 6 medlemmer fra Mygdal og 5 fra Bjergby. Det mente han, at begge sogne var bedst tjent med. En flok Bjergby folk, deriblandt Kristian Dahl, gav tilslutning til Peter Nørskovs forslag. Det blev derefter foretaget skriftlig afstemning, men først blev vælgerne opfordret til at bringe nogle i forslag. Der var 2 af medlemmerne, Niels Bak og Jens Peter Madsen, der kunne nægte at modtage genvalg. Der endte med, at der blev opstillet 10 fra Bjergby, og følgende herfra blev valgt: Kristen Hansen, Kristen Rams, Søren Nørmark, Kristian Boelt og Ottenius Sørensen.

Efter afstemningen blev der spist mellemmad i fattiggården, og jeg kunne mærke på deres tale, at jeg skulle være formand i det nye sogneråd.. Da der ikke var kommet flere lister, erklærede Peter Nørskov, at følgende var valgt til sognerådet fra 1. april 1917:

Gårdejer Kristian Grøntved
 Husejer Kristen Kristensen, Vestermarken
 Gårdejer Søren K. Kristiansen, Stenshede
 Gårdejer Kristen Kristensen, Hvirrekjær
 Gårdejer Laurits Pedersen, Dalsgaard
 Møller Søren Nørmark, Bjergby
 Søren Peter Nielsen, Retholt
 Gårdejer Kristian Boelt, Snevre
 Gårdejer Magnus Larsen, Uslev
 Ottenius Sørensen, Sakstrup
 Peter Jakobsen, Søndermarken

10. marts

Der skulle ikke kastes sne i dag – der sneede så meget, at det ikke var til nogen nytte at opkaste vejen. Drengene har på grund af sneen ikke været i skole de seneste dage.

12. marts

Den kørende post kom ikke til Retholt i dag. Han var ude at køre, men måtte opgive, da vejene var ufremkommelige.

16. marts

Der er fortsat megen sne, så jeg kørte sammen med Ingeborg og Peter i slæden til Hjørring.

21. marts

Besøg af Frederik Krogh. Han gik med op til skolen, hvor der var eksamen. Pastor Thaarup var mødt. Vi overværede prøverne i diktat. Der var 8 drenge, men ingen piger. Prøverne skulle indsendes til ministeriet – de slap nogenlunde fra det.

Derefter gik Frederik og jeg op til Odden og hilste på godsejer Wiese. Han viste os rundt i den store beboelse – derefter så vi hestene, svinene og kreaturerne.

Jeg lånte Frederik Thomas C. Larsens levnedsskildring.

22. marts

I formiddags gik jeg op til nordre skole for at overvære børnenes prøve i regning. Frederik Uslev var også mødt – vi var inde ved børnene fra kl. 9 til kl. 12, hvor prøven blev foretaget. Frederik Uslev fik prøverne med og lovede at aflevere til præsten

Jeg gik op til Knurborg, hvor jeg mødtes med Kristian Knurborg, Niels Bak, Anders Kabbeltved, Andreas Degnbøl og Søren Hoven. Vi sad der fra kl. 3½ til kl. 10. Da vi kom, fik vi kaffe – senere blev der dækket bord med kartofler, andesteg o.s.v. Vi sad og talte om, hvordan ordningen med brødkorn skulle foregå. Niels Bak havde en ministeriel bekendtgørelse og et cirkulære med, som vi sad og studerede uden at kunne klare paragrafferne. Vi talte om, hvorledes vejene skulle fordeles mellem os. Niels Bak talte med mig om hvem, der skulle i udvalget for at bistå hjælpeekassen.

Pastor Thaarup fortalte i går, at Bjergby skole mangler tørv og ildebrændsel. I Snevre arbejder de for at få en lærerinde.

26. marts

Jeg var til sognerådsmøde i fattiggården. Jeg blev valgt til sognerådsformand og Ottenius Sørensen til kasserer.

2. april

Jeg var hos Peter Nørskov og blev sat ind i sognerådssagerne. Sidst på sagen kom Peter kørende herop med jernskabet og boghylden.

I eftermiddag holdt grundtvigianerne forårsmøde i Mygdal. Pastor Bertelsen, Vraa, prædikede i kirken og kl. 2, og kl. 5 talte fru Stevns, Kvissel, i forsamlingshuset.

3. april

Jeg kørte til sognerådsmøde kl. 9 og var hjemme kl. 8 om aftenen.

5. april

Redaktør Mikkelsen ringede, medens Ingeborg og jeg ikke var hjemme, og spurgte efter min datter, Marie! På det tidspunkt tog centralen i Degnbøl fat og afbrød forbindelsen. Det var deres datter, Marie, Mikkelsen ville fæste til sin broder i København (*Ja, det er et bevis på, at centralen dengang lyttede med på samtaler*)

8. april

Jeg mødte fru Kabbeltved, der er lærerinde i Flade. Hun var misfornøjet med forholdene i skolen, hun var ved. Det er en 5-klasset skole med mange børn – hun har 50 børn i en enkelt klasse. Folk stiller sig uforstående, næsten fjendske over for skolens arbejde. Hun havde lyst til at flytte.

10. april

Det er galt med kraftfoder. Der er intet i brugsforeningen, og jeg aftalte med Steffensen, at han skulle rejse til Aalborg i morgen for at forsøge at få noget afsendt. Jeg spurgte Jydsk Andel, Hjørring, om det kunne lade sig gøre at låne foderkager der. Jeg fik et benægtende svar.

11. april

Jeg var kørende til Hjørring. Jeg var med Niels Bak og Ottenius Sørensen i Hjørring Diskontobank, hvor vi underskrev en veksler til kommunen på 4.000 kr.

Maler Andreas Kristensen lovede at male hos os. Kristian købte et sæt tøj til 32 kr. hos en marskandiser i Stokbrogade.

19. april

Poul - *det må være Poul Uslev* – har solgt sit hus med 4½ tdr. land til Niels P. Skovsmose for 9.000 kr. – han gav selv 6.000 kr. for det.

24. april

Der er en, der har anket over pastor Thaarup. Den pågældende har et barn, som er død, og ville have barnet begravet på fredag, men præsten ville helst have begravelsen torsdag, når han var til eksamen i skolen. Lærer Vinther var også noget misfornøjet med præstens opførsel ved eksamen i hans skole.

26. april

Jeg var til eksamen i nordre skole. 3. kl. mødte kl. 9 og 2. kl. kl. 1. Det gik, som det plejer – trykkende i 3. kl. og livligt i 2. kl.

5. maj

Jeg bestilte Haandbog i dansk Kommunalvæsen hos boghandler Martin Kristiansen.

6. maj

Konfirmation i Mygdal Kirke ved pastor Thaarup. Børnene aflagde intet løfte, men modtog knælende ved alteret ønsket og velsignelsen om at blive i deres dåbspagt.

6. maj

Bestyrelsesmøde i brugsforeningen. Vi talte en del om de kritiske tider. Det kniber med at skaffe en del varer – det er især galt med margarine. Jeg købte i brugsen en cykel til Vilhelm – 122 kr.

30. maj

Jeg var i Hjørring til generalforsamling i Historisk Selskab. Borgmester Barfoed gav beretning om samfundets virksomhed i 1916. Under eventuelt drøftedes udsendelse af Th. Larsens skrift og årbogen i år. Det bestemtes at udsende dem samtidig.

Borgmesteren inviterede os alle på kaffe på hotel Skandinavien.

Postmester Klitgaard er i gang med at skrive Nibe Bys Historie, men har kun lidt tid til overs fra sit postmesterembede, der giver ham arbejde 12 timer i døgnet.

5. juni

I eftermiddag cyklede Peter og Vilhelm op til Bjergby præstegård, hvor der var møde i præstegårdshaven med pastor Thaarup som taler.

9. juni

Jeg var i Hjørring og mødte lærer Th. C. Larsen, Vraa, der var cyklende til Hjørring for at træffe mig. Han skulle skynde sig hjem, da han ventede en datter på besøg fra Aalborg i dag. Det var nemlig hans 77 års fødselsdag i dag.

10. juni

Niels Grøntved var her og spurgte, om vi ville tage et københavnerbarn i år. Vi lovede at tage en søster til drengen Niels, som er hos Niels Grøntved.

Besøg af cand. pharm. Niels Hedin fra Hjørring. Han var gående og ville ned til Uggerby bro og så tilbage til Hjørring.

Han fortalte bl.a. om baggrunden for stednavnet "Skovsmose Kirke". En mand fra Uslev ville gå til Mygdal Kirke, men da han kom til stensætningen, der nu kaldes "Skovsmose Kirke", satte han sig på stenene og faldt i søvn og vågnede først, da folk kom fra kirke.

14. juni

Menighedsrådsmøde i Bjergby. Vi valgte præsten til formand og lærer Holm og Martinus Krøgholt til næstformænd. Vi forhandlede om den nye konfirmandordning, som pastor Thaarup helst ville bruge. Jeg udtalte, at jeg var noget forbavset over at se denne blive brugt i Mygdal Kirke i foråret. Jeg vidste ikke, at ordningen var blevet bestemt, men at jeg i øvrigt syntes godt om denne ordning. Alle de øvrige menighedsrådsmedlemmer, bortset fra Kristen Rams, gik ind for den nye ordning. Præsten sagde, at de, som ønskede det, godt kunne blive konfirmeret efter den gamle ordning. Præsten skal afstå 150 kr. af sin løn for tørvejord til 70.000 tørv. Vi var alle en tur ude i haven, og derefter spiste vi mellemmad

Grundtvigsk ungdomsmøde i Tolne i dag.

Modtog brev fra købmand Kragelund, hvori meddeles, at hans søn har nedsat sig som handelsgartner.

24. juni

I eftermiddag var Peter og Vilhelm oppe i Dahl skov i Bjergby til husflidsudstilling.

27. juni

Jeg var i brugsforeningen. Medens jeg sad der, kom der 4 herrer fra København, som ville til Tannishus. Det var bl.a. en ætling af greve Plessen, der i sin tid ejede Odden. De havde også været i Mygdal Kirke. De sagde, at der stod i Vendsyssel Aarbøger, at der i Mygdal Kirke var et epitafium over greve Plessen, ligesom hans kiste skulle stå der. Jeg gjorde opmærksom på, at det var en fejltagelse. Det stod der ikke. Det var mig, der havde skrevet om Odden. Plessens ætling så ikke særlig kløgtig ud – hans fader havde været gesandt i St. Petersburg.

29. juni

Fra postmester Klitgaard modtog jeg de første 5 hefter af "Kjerulfske Studier". Kristian Krøgholt og Kristens Jespersens datter blev viet i dag i Mygdal Kirke.

30. juni

Mygdal nordre skole på udflugt til Lilleheden. Jeg kørte derop med Karl og Holger. Der var 25 vogne, der kørte fra skolen. Efter at have spist noget af den medbragte mad var vi oppe ved fyret, derefter i kirken og til sidst nede ved havnen, hvor vi spiste mad. Vi var hjemme kl. 8.

1. juli

Jeg gik op til Kobbersholt, hvor der i plantagen øst for gården blev holdt møde kl. 5. Taler af Simon P. Jensen, Hjørring, pastor Schøtt, Sindal, og pastor Thaarup.

5. juli

Ungdomsmøde i Tolne. Peter, Vilhelm og Line cyklede derned. Kristian cyklede derned senere på dagen.

10. juli

Missionshusets årsfest kl. 6. Taler: Missionær Rasmussen fra Kongerslev. Derefter talte pastor Thaarup kort og ret godt. Han sagde, at han var glad for at være indbudt, og håbede ofte at komme i missionshuset.

18. juli

Pastor Thaarup spurgte, om jeg havde noget imod, at paneler og dørene og hele træværket mellem koret og sakristiet i Mygdal Kirke blev taget ned. Det sagde jeg: Nej til. Han syntes ikke, at det var værd at få det malet, når det skulle tages ned. Jeg sagde, at han burde tale med provst Sevaldsen derom. Ville han gå med dertil til næste år, så kunne det jo gå an at undlade at male det. Der skulle også tales med Wiese, Odden, om det – om han ville afstå sin ret til kapellet.

21. juli

Jeg var i Hjørring til generalforsamling i sognerådsforeningen. Jeg, Ottenius og Kristian Boelt var oppe på Torvet hos Madam Kjærsgaard, hvor Ottenius gav en kop kaffe.

Kristen Nørmark døde i går.

22. juli

I formiddags holdt pastor Thaarup gudstjeneste i Mygdal forsamlingshus. *Han er begyndt at cykle.*

2. august

Modtog brev fra Frederik Krogh med Bjergby-sangen, skrevet af hans datter.

3. august

Generalforsamlingen i mejeriet, om mejeriet skulle have elektrisk lys eller ej. Jeg gik derop. En time efter den fastlagte tid begyndte generalforsamlingen.

Wiese, Odden, fortalte, at han sammen med et udvalg havde været i Skeen Mølle for at forhandle med Flyvbjerg om køb af hans ejendom for 9.000 kr. Det var meningen, at der skulle anlægges 2 turbiner – en 5 hestes og en 10 hestes. Hele værket vil efter et overslag komme til at koste 30.000 kr. Der er tegnet 1500 lamper, hvoraf Wiese har tegnet 100. Han mener, at installation af disse vil koste 2.500 kr. Det er meningen, at mejeriet skal have 18 lamper. 20 stemte for, at der skal indlægges elektrisk lys på mejeriet – imod stemte 5. Pengene skal lånes i Hjørring Diskontobank.

4. august

Jeg var inde hos præsten, og jeg foreslog ham at flytte gudstjenesten på søndag ned i min plantage i stedet for i forsamlingshuset, da kirken ikke kunne benyttes. Pastor Thaarup sad og grundede en tid, men han syntes ikke om denne flytning. Han holdt ikke af at gøre den ordinære gudstjeneste til et missionsmøde. Jeg frafaldt så ønsket, da jeg mærkede, at præsten var ked af det, og bad ham så bestemme et tidspunkt, hvor vi kunne holde et møde hernede. Det blev kl. 4½.

Jeg var til politisk møde i teatersalen. Jeg kom 1 time for sent – da var både salen og balkonen overfyldt. Jeg hørte slutningen af Pindstrups tale – den næste taler var Sørensen Vanggaard. Der var en del indlæg. Jeg var til stede fra kl. 3½ til kl. 6. Det var egentligt dårligt anvendt tid. Disse partipolitikere er nogle kedelige fyre.

12. august

I eftermiddag holdt pastor Thaarup gudstjeneste i forsamlingshuset. Der var ikke mødt ret mange. Præsten fulgtes med mig hjem. Lidt efter at vi var kommet hjem, kom Nielsen, Stabæk,

og vi drak så en kop kaffe. Der begyndte at komme folk til mødet, bl.a. i 3 køretøjer. Vi valgte mødeplads i plantagen på vestre side af bækken lige over for broen. Efter et par salmer holdt Nielsen en god og indtrængende tale. Da han var færdig, begyndte det at regne. Pastor Thaarup trådte så frem og sagde, at han mente at imødekomme et almindeligt ønske om, at han ikke ville holde tale, men slutte med bøn. Der var mødt ca. 70 mennesker, bl.a. en del unge. Efter mødet gik vi sammen med en del gæster hjem og spiste mellemmad

17. august

Der er mange telefonsamtaler for sognerådsformanden. Der udleveres også mange attester, bl.a. vedr. korn, petroleum m.v.

5. september

Gårdejer Niels Rokkjær, Snevre, døde i morges. Han var til Brønderslev Marked i forgårs. Han var tidligere bestyrer på Houbak Andelsmejeri. Han var afholdt af dem, han kom i berøring med.

15. september

I Hjørring sammen med Ingeborg, Holger og Otto. Sammen med Ottenius var jeg i banken og ordnede en kassekredit på 10.000 kr. til kommunen. Derefter var jeg hos Niels Kristensen og købte et bogskab til kommunen for 65 kr. Niels Kristensen har købt Otto Jakobsens ejendom i Jernbanegade for 60.000 kr. – han flytter derved til 1. november.

22. september

I dag flyttede Poul Uslev fra Bjergby til den gård, han har købt ved Randers.

25. september

Sognerådsmøde i fattiggården og om aftenen fest i Knurborg i anledning af Kristians fødselsdag i søndags. I dag fik vi ingen mellemmad i fattiggården, da Kristian ville give os mad. Vi blev beværtet med flere retter, da vi kom, og kl. 11 fik vi chokolade og kaffe. Cigarer i stor stil. Konversationen var meget kedelig og tom.

26. september

På teglværket sagde værkføreren, at de nok havde 100.000 helbrændte sten på lager. De var nok solgte i foråret, men ikke afhentet.

Vi var i Ørnø for at hilse på pastor Madsen Hindsholm. Andre gæster var: pastor Schiøtt og frk. Hersom fra Sindal samt lærer Vinther og hustru. Madsen Hindsholm sad oppe, da vi kom, men hans kone fik ham snart til sengs. Han ville gerne tale, men det var ikke alt hvad, han sagde, som var forståeligt. Han er dog i bedring og på lørdag agter han og hustruen dog at rejse til Frederikshavn og derfra tage damperen til København og så med banen til deres hjem i Udby præstegård. Han er kommet til at se en del ældre ud - fruene viste os en mappe med nogle billeder derfra, som datteren Emmy har taget. *Madsen Hindsholm var kommet til egnen nogle uger forinden, bl.a. for at prædike i kirken, men blev syg umiddelbart inden.*

I aftes holdt pastor Thaarup et møde i Snevre skole, opfordret af foredragsforeningen. Edvard Knudsen, Ørnø, der havde været der, sagde, at det var en god kristelig tale, præsten holdt. Det kunne godt være et missionsmøde

2. oktober

Niels Vejen, Myrbakken, døde i søndags. Han har været syg længe og har lidt meget. Han var som dreng en rask og velskabt dreng, men da han blev voksen, blev han syg og vanfør. Han var meget pukkelrygget. Han var gammel, da han giftede sig. Han og konen sluttede sig til baptisterne. Vi har arbejdet sammen i mejeriets bestyrelse.

24. oktober

I Hjørring. Jeg mødte damptrømlen vest for brugsforeningen i Bjergby – jeg drejede ned ad

Sakstrupvej, medens den kørte forbi.

31. oktober

I dag er der fest i landets kirker i anledning af Reformationens 400 års jubilæum. Der er gudstjeneste i Bjergby Kirke kl. 3.

2. november

I dag er der efterårsmøde i Mygdal. Pastor Bertelsen, Vraa, prædikede i kirken i formiddags, og i eftermiddag taler pastor Blichfeldt, Rubjerg, i forsamlingshuset.

8. november

Smed Søren Pedersen tilbagebetalte mig 4 kr. 72 øre, som jeg havde betalt for meget for græsfrø. Jeg modtog en frøbestillingsblanket for 1918. Jeg betalte 3 kr. for Vendsyssel Tidende for oktober kvartal.

9. november

Hans Svendsen har solgt Karlsminde for 115.000 kr. til Anders Nørgaard, der nylig solgte Tagsighede.

11. november

Jeg var i kirke. Der blev lyst til ægteskab 1. gang for Jens Martin Jensen, Rentekammer, og Mette Marie Vestergaard. *De blev gift 7. december.*

13. november

I eftermiddags skulle der have været afholdt et kursus i nordre skole af en lærerenke, der ville lære husmødrene at lave sæbe og petroleum. Da der kun mødte 3, rejste hun igen uden at give nogen undervisning.

15. november

Steffensen, Kabbeltved, og hustru Martha holder sølvbryllup i dag. Der var indsamlet 264 kr. Derfor var købt en chaiselongue og nogle sølvskeer. Der var 150 mennesker til festen. Gæsterne spiste i 2 hold

16. november

I dag holdtes det årlige missionsmøde med udsalg i Hjørring. Vi var deroppe. Jeg har købt Niels Hedins bog: "Over stenter og strande"

24. november

Besøg af Frederik Krogh. Vi kørte til Hjørring, hvor cand. Thomassen viste os grundigt om på museet. Han forklarede en del om de forskellige sager og deres oprindelse og betydning. Opsynsmanden Frederik gav også sit besyv med.

27. november

Julius kørte mælk. Vilhelm var med op til mejeriet og havde Kristians cykel med op til Peder smed (smed Peder Pedersen). Reparationen kostede 8 kr.

1. december

Købt 2 bøger. "Ved nytårstid i Nødebo præstegård" og "Den gamle præst".

6. december

Sognerådsmøde i fattiggården. Pastor Thaarup holdt ungdomsmøde i Mygdal n. skole. Vilhelm var deroppe.

22. december

Provst Sevaldsen meddelte mig, at både ministeriet og biskoppen havde givet tilladelse

til, at jeg måtte låne Horne Asdal pastorats embedsbog for en kortere tid.

25. december

Abraham Lilholt har solgt Gammeljord til proprietær Simonsen, Asdal Hovedgaard, for 127.500 kr.

28. december

Kl. 3 var der juletræsfest for børn i missionshuset. Jeg, Karl og Holger var deroppe. Der var mødt ca. 50 børn og voksne. Der blev sunget julesalmer. Laurits Grimmeshave talte noget for børnene – senere kom præsten – han talte også til dem. Børnene fik en pose godter. De legede en del, og til sidst læste præsten en fortælling "Armbrøsten" for dem. Præstens frue og døtre, lærer Jensen, hans kone og børn var der også.

1918

14. januar

Kristian Poulsen, Fjerritslev, er antaget som uddeler i brugsforeningen.

18. januar

Hans Svendsen har købt Kristian Træholts villa i Bjergby.

29. januar

Kristen Lyngsig har købt jorden til venstre side af bakken – 3 tdr. land for 500 kr.

1. februar

Jeg var i Hjørring. Jeg var hos fru Kirkegaard. Hun viste mig hele lejligheden, hvor hun har en del pensionærer, f.eks. latinskoledisciple. Jeg drak kaffe sammen med dem. Hun fortalte en del om pastor Henriksen, Vejby, og den bevægelse, der blev vakt ved ham. Af hans tilhængere i Mygdal nævnte hun Martinus Krøgholt og Karl Olesens kone.

2. februar

Jeg spurgte købmand Magne Larsen, Bindslev, hvor købmand Kristensen var flyttet hen - han svarede til Ulstrup ved Langaa. – og hvor bogsamlingens kasse var?

3. februar

Julius og Edvard Knudsens Hans rejste til Aalborg i dag – de cyklede til Hjørring og tog med toget i morges kl. 7. Kl. 10 om aftenen tog de toget hjem. De måtte gå hele vejen fra Hjørring og hjem da det var glat og mørkt.

7. februar

Jens Chr. Molsen har solgt "Faldbjerggaard" til et konsortium for 58.000 kr.

12. februar

Jeg var i Hjørring og var bl.a. ude på Lundergaard. Sønnen, Niels Anker, kom fra skole, medens jeg sad der. Han går i fru Herfords skole i Kongensgade. De betaler 8 kr. om måneden i skolepenge.

I aften holdt husmandsforeningen møde i forsamlingshuset med Frederik Jepsen, Hørmested, som taler.

16. februar

I aften kom Kristian hjem. Han havde fået orlov. Han er blevet overført til rekylgeværkompagniet. Det er en blanding af yngre og ældre soldater. 4 mand er fælles om et rekylgevær og en hest (en islænder). De har kun øvelse en gang om dagen, og når øvelsen er slut, er de færdige. De pudser på depotet. De går med en sabel ligesom den, jeg gik med som rekrut – en model 1869

17. februar

I aften var der samfundsmøde her på gården. Jeg indledte og læste en prædiken. Bagefter udspandt der sig en kort samtale om de kristnes stilling i tiden. Jeg talte med Peder Nørgaard om sognerådssager. Vi gav gæsterne en kop kaffe

20. februar

Jeg var i Hjørring og bl.a. på museet, hvor jeg så en bog af lærer Rosendorf Pedersen, lærer i Mygdal, der var skrevet 1778, og som lå i en montre. Den var håndskrevet og med en del kolorerede billeder

24. februar

I aften var der oplæsning i forsamlingshuset af en skuespiller Hansen "Mygdal Revue". Julius og Vilhelm var deroppe.

Anton Jacobsen har solgt sin gård "Hestehaven" til Kylling Senius for 55.000 kr. Anton har i stedet købt Karl Jensens hus ved Odden mølle.

26. februar

Nordre skole er lukket, fordi en af eleverne er død, nok af meningitis. *Efter at skolen var blevet desinficeret, kunne den åbne igen.*

1. marts

Generalforsamling i hesteavlforeningen. Det blev bestemt, at der skal betales 25 kr. pr. hest for at dække underskuddet i år.

12. marts

Hans Svendsen har købt Hans Mortensens gård i Sakstrup for 35.000 kr. Det er nok hans søn, Svend, der skal have gården.

14. marts

Jeg var til generalforsamling i mejeriet i forsamlingshuset kl. 2. Den blev både livlig og langvarig. Jeg holdt ud til kl. 8, og så gik jeg hjem. Mejeriet var på vej ind i en ny 10-årsperiode – vedtægterne skulle derfor ajourføres – det tog lang tid.

Efter godkendelse af vedtægterne og valg af bestyrelse m.v. diskuteredes oste fremstilling og skummetmælksprisen.

15. marts – 19. marts

Julius kørte mig til Hjørring, hvor jeg havde en del ærinder, inden jeg kl. 5½ om eftermiddagen tog med toget. I Aalborg talte jeg med Kristian, der var nede ved toget. Han sagde, at de var på vagt i disse dage. Han sagde, at prisen på mad var sat op, og det blev fortalt, at de skulle ligge inde i 20 måneder. Jeg var i Skanderborg kl. 11 og slog mig til ro i ventesalen til om morgenen. Stationsforstanderen ville have mig over på Jernbanehotellet, men det syntes jeg ikke om. Jeg sov så på en bænk i ventesalen. Kl. 4 blev der tændt lys - jeg købte en kop kaffe til mig og en soldat, der var hjemme med orlov. Kl. 5.40 tog jeg med toget til Kibæk. I Kibæk kom Peter og mødte mig, og vi fulgtes ad til Paarup – ca. ¾ mil. Husbonden var ved at køre mergel, da jeg kom, men kom straks ind. Det er meget jævne bønder, fri for alt det købstadsagtige, som man ofte træffer hos min stand nu omstunder. Da vi havde spist middag og senere drukket kaffe, fulgtes Lars Kristian og mig ud til mergelgravene, langt vesterude på en udmarkslod. De kaster mergelen op fra en rund brønd, der går ca. 7 alen ned. Markerne derude er oversået med småsten og er efter min mening ikke af god bonitet, men det er flittige og nøjsomme folk, der arbejder med jorden. Da vi gik hjem, var vi inde for at besøge Lars Kristians fader, Niels Larsen Melgaard (ca. 70 år), der bor i en lille nybyggergård, der kaldes Højvang. Han har giftet sig med en ganske ung pige, der har en søn på næsten et år.

Lars Kristian gør indtryk af at være en forstandig og klog mand. Gården ligger smukt omgivet af træer med en beplantet kæmpehøj vest for. Husene er bygget store og meget rummelige. De har en slags vindmotor med 5 vinger, der er rejst på et stativ af træ. Kreaturerne er noget magre. Der har været en dårlig avl på disse egne sidste år.

Om aftenen sagde Peter, at han havde lyst til at komme på højskole. Jeg sagde til ham, at jeg ikke satte megen pris derpå. Han har modtaget 3 bøger om planter af Johannes. Han interesserer sig meget for botanik. Vi aftalte derfor, at han skulle tage op til skovrider Dalgas, Videbæk, for at høre, om han havde brug for ham eller få nogle gode råd af ham. Det er gode folk, Peter er hos, og han går aldeles som hjemme. Lars Kristian og konen, Birgitte, har 4 børn. De holder andagt både morgen og aften med bibellæsning og bøn.

Næste dag gik vi til sidstegudstjeneste i Assing Kirke. Præsten hedder Malmstrøm – han havde i den forløbne uge været rundt på gymnasier og talt, bl.a. i Hjørring i onsdags. Kirken, der er gammel, lille og ikke videre udsmykket, var propfuld af folk.

Om formiddagen kom faderen, Niels Larsen, og hans kone på besøg. Han er formand for sognets sparekasse, vurderingsmand til ejendomsskyld og har en række andre bestillinger.

Lars Kristian spurgte mig, om de kunne beholde Peter til næste år. Det mente jeg ikke, da han nok ville forsøge at komme til forstvæsenet. Om de så ikke kunne få Vilhelm. Det mente jeg måske nok de kunne.

Der hersker et sjældent godt forhold mellem husbondfamilien og deres tyende. De bliver behandlet, som de hører til familien i et og alt, og de interesserer sig også meget for deres åndelige vel.

Efter mandag morgen at have drukket en kop kaffe og sagt hele familien farvel, kørte Peter mig til Kibæk station. Jeg tog toget til Herning, hvorfra jeg gik ud til Lund skole i Gjellerup. De var overrasket over at se mig, da de ikke havde fået mit kort. Lærer Frie lod sine døtre overtage undervisningen til middag, hvorefter han sendte eleverne hjem. Vi gik så en tur i landsbyen og så gårdene med deres udhuse og besætninger. Det var ret interessant at se deres heste, som gennemgående var noget magre. Køerne var gennemgående også noget magre, men af god kvalitet. Den 24. februar holdt lærer Frie og hustru sølvbryllup. De havde 200 gæster og modtog en mængde gaver og sange.

Tirsdag morgen fulgte lærer Frie mig til stationen ved Nybo, hvor jeg tog toget til Viborg. Her var jeg på Landsarkivet i 6 timer og gjorde optegnelser fra den ældste af Mygdals kirkebøger. Kl. 4.40 tog jeg med toget til Langaa og derfra videre til Hjørring, hvor jeg var hen ad kl. 11 om aftenen. Jeg fik kørende til Højene og her kom jeg ifølge med manden fra Skajbjerg, der kunne fortælle, at Jens Iversen fra Hvirrekjær var død ved at køre galt natten mellem søndag og mandag. Han og konen blev fundet af en, der kom cyklende. Jens Iversen var død, og konen var bevimet, men kom til live igen. Fra Varbro til Odden fik jeg kørende med en mand fra Uggerby Ditlev har solgt Degnbøl mølle til Karl Jensen, Odden mølle.

22. marts

Den afgående uddeler Larsen var her og kunne fortælle, at Anton Kristensen, Gøggaard, er blevet formand for brugsforeningen. Steffensen og den nye uddeler er i Aarhus i disse dage for at foretage indkøb af varer. Den nye uddeler var i brugsen for nylig. Steffensen og han gik bagefter ned i mejeriet og spillede kort.

26. marts

I eftermiddags gik jeg ud til høker Jens Kristensen i Retholt og talte med ham. Jeg fik kun 100 kr. af ham, så han skylder mig 400 kr., som han lovede at betale til Peter Nielsen på lørdag (*han har*

senere betalt). Jeg syntes, at den gode Jeppe lugtede af spiritus. Butikken er lejet ud til en kommis fra Nørre Bindselev.

Jeg var inde hos Wiese, der har solgt Odden, og bad ham overlade de papirer, der var tilbage, til Historisk Samfund. Han tilbød, at jeg kunne låne skrinet med papirer, og så kunne jeg tage de papirer ud, jeg ville – men han skulle have skrinet tilbage.

Han viste mig et gammelt maleri, som Tvermoses børn havde foræret ham. Det skulle være af en tidligere ejer af Odden. Jeg lovede at gøre Vendsyssel Historiske Museum opmærksom på det. Wieses svigerfader, Segelcke, var på Odden og deltog i samtalen.

31. marts

Bryllup i Mygdal Kirke mellem Hans Svendsens søn, Svend Marius, og Marinus Vestergaards datter, Olga. Der var et bryllupstog på 11 vogne ved kirken.

3. april

Magnus Uslev har solgt sin gård til Lauridsen, Kobbesholt, for godt 55.000 kr. I dag er der forårsmøde i den grundtvigske retning i Mygdal ved pastor Thaarup og pastor D. Kristensen fra Hjørring.

4. april

Valgmøde i Mygdal forsamlingshus. Steffensen blev valgt som dirigent. Den første taler var Kristen Knudsen, Taars, der taler ret fornuftigt, men han er ingen glimrende taler. Han gjorde et noget træt indtryk. Han anbefalede dem, der tænkte konservativt, at stemme efter deres overbevisning. Derefter talte de radikales kandidat, overretssagfører Hejlesen. Det er en ung mand med glimrende tungefærdighed - en af den slags, der kan gøre sort til hvidt. Han fandt, at alt, hvad den nuværende regering har gjort, var såre godt og advarede mod at skifte regering i denne alvorlige tid.

Sørensen Vanggaard talte ret dygtigt og fik jævnlige bifaldsytringer. Han syntes, at rigsdagen skulle have mere hånd i de foranstaltninger, som regeringen traf.

Redaktør Kristensen, der er en tyk grovskåren person, fortalte en del om alt det gode, som han udrettede for at forbedre småfolks kår.

Efter de 4 kandidater var der indlæg fra salen. Martin Henriksen, Bjergby, der fortalte om, hvad socialisterne havde på deres program: om ægteskabets ophævelse og religionens fjernelse fra skolen. Kristian Kristiansen, Stenshede, anbefalede i bombastiske vendinger Sørensen Vanggaard, der i de få år, han havde siddet i Rigsdagen havde udrettet mere end Jungersen gennem 37 år. Da han gik ned, var der nogle, der råbte: Hvad har han så udrettet. Kristian svarede: Han har hverken gjort ondt eller godt – hvilket svar vakte megen latter. Hans Nielsen, Skarndal, var oppe et par gange og talte noget svævende og med opadvendt blik. Han havde skrevet en del, som han flittigt benyttede. Han mødte i kjole og hvidt med måne på.

Da klokken var hen ad 10, og der ikke var indskrevet flere talere, sluttede Th. Steffensen mødet med at takke for den ro, hvormed forsamlingen havde hørt talerne. Han udbragte et af kraftige hurra besvaret leve for folketingsmand Søren Vanggaard.

9. april

Julius kørte ved vejen i formiddags – sten og sand. I eftermiddag var jeg til sognerådsmøde i Snevre.

10. april

I eftermiddag kørte jeg og Ingeborg op til Anders Kabbeltved til begravelse med den gamle Niels Andersen. I hjemmet blev sunget et par salmer, og lærer Jensen stod og roste Niels Andersen i høje toner. Der var 21 vogne, der kørte til kirken, og ved kirken stod nogle mennesker. I kirken

talte pastor Thaarup smukt over den afdøde. Efter at vi var indbudt, gik jeg og Ingeborg der ned igen og var der til hen ad kl. 10. Vi var med i en tavle til graven.

Der var megen snak. Der blev andet omtalt en lærerdatter fra Uggerby, der tog livet af sit barn, hvorfor hun idømtes 2 års tugthusstraf i Vridsløse. Et par måneder efter at hun kom ud af fængslet, fødte hun atter et barn. Hun blev senere godt gift og boede vist i Torslev sogn.

12. april

Lauridsen har solgt Kobbersholt til Rasmussen, Nr. Vinstrup.

13. april

Jeg var i Hjørring og havde gammelt støbegods med til Brüel – i alt 186 kg, som jeg fik 45 kr. for. Der var stort politisk møde i Hjørring. Det skulle have været i teatersalen, men da denne ikke kunne rumme alle, så blev det forlagt til torvet. Talerne var krigsminister Munck, folketingsmand I. C. Christensen, landstingsmand Døcker, Vanggaard og Hejlesen. Jeg hørte ikke meget af det, da jeg ikke brød mig om at trænge mig ind i kredsen – og i yderkanten kunne man intet høre.

14. april

Den 28. april holdes der bispevisitats i Bjergby Kirke. Biskoppen vil have menighedsrådet til at møde i præstegården.

15. april

I eftermiddag var jeg til auktion i Odden efter Wiese. Politibetjent Kristensen var auktionsholder, og mejeribestyrer Storgaard var skriver. Jeg købte forskellige ting, bl.a. 2 lamper.

19. april

Eksamen i nordre skole. Pastor Thaarup var mødt. 3. kl. mødte kl. 10 og 2. kl. kl. 1. Det gik ret godt. Lærer Jensen er ikke særlig begejstret for Thaarup som eksaminator.

20. april

Lauridsen har solgt Magnus Uslevs gård til til Martellus. Magnus siger, at Martellus har givet ca. 7.000 kr. mere, end han skulle have givet Magnus, og så har Lauridsen også solgt noget jord til Julius Kramme, ligesom han har taget avl og besætning derfra. Søren Larsen Klodske har købt Valdemar Klodskes gård for 26.000 kr.

22. april

Jeg bestilte 25 prospektkort til 7 kr. af gården hos fotograf G. O. Larsen, Nr. Sundby. I dag købte Tage Grønbech Tagsighede af et konsortium for 56.000 kr.

24. april

Betalt restbeløbet af mit bidrag til et orgel i Mygdal Kirke.

27. april

I dag har der været bispevisitats i Snevre og Mygdal søndre skole af Chr. Ludwigs.

28. april

Førstegudstjeneste med bispevisitats i Bjergby Kirke. Jeg kørte derop med Ingeborg og Vilhelm. Julius cyklede derop. Kirken var fyldt af mennesker. Pastor Thaarup talte først over dagens evangelium – derefter talte biskop Ludwigs over dagens epistel. Han holdt en indtrængende og vækkende prædiken. Derefter kom sidste års konfirmander ud på gulvet. Vilhelm var deriblandt. Først talte pastor Thaarup med konfirmanderne, og derefter talte biskoppen med dem – han dvælede især ved de sidste bønner i fadervor om at blive ledt i fristelse og friet ud af det onde. Han talte meget underholdende. Efter tjenesten samledes menighedsrådet med biskoppen i

præstegården, hvor vi spiste til middag.

Derefter sad vi og talte om forskellige ting. Ludwigs indledte en forhandling om, hvordan vi skulle stille os til spørgsmålet om fjernelse af religionsundervisningen fra skolen og spurgte om, hvorledes vi stillede os til dette spørgsmål. Jeg svarede, at den dag, religionsundervisningen blev taget ud af skolen, tog jeg mine børn ud af skolen. Ludwigs mente også, at det var bedst at have religionsundervisningen i skolen på landet. Kl. 3 $\frac{3}{4}$ rejste biskoppen til Hjørring. Vi sad så og diskuterede til kl. 5 $\frac{1}{2}$.

15. maj

Til generalforsamling i Historisk Samfund. Året begyndte med 956 medlemmer – der er nu 1135. Samfundet, der er landets yngste, er nu tillige det største. Stigningen skyldes nok, at Th. Larsens bog: "En Gennembrudstid" er udsendt gratis til alle medlemmer

På forslag af Klitgaard vedtoges, at samfundet skal have til opgave at sætte mindsten på mindeværdige steder.

5. juni

I eftermiddag var der grundlovsmøde i Odden Skov. Jeg, Julius, Vilhelm og Karl var deroppe. Efter et par sange holdt pastor Thaarup er foredrag om rigsantikvar A. D. Jørgensen – et meget godt og interessant foredrag. Derefter talte træhandler Nielsen, Hjørring. Der var mest mødt børn og unge folk.

12. juni

I eftermiddag var der stort bryllup hos Martin Thøgersen. Hans datter, Ane Johanne, og Valdemar Kristensen fra Tronsmark blev viet i Mygdal Kirke. Kl. 2 gik jeg og Ingeborg derhen. Vi kom først ind og fik noget at spise. Vi skulle have været ved kirken kl. 4, men det blev en del over den tid, inden vi kom der. I middags hejste jeg flaget – det er første gang, jeg har hejst det. Kl. 3 gik jeg hjem og hentede den hvide og jumben. Det var et følge på 23 vogne, da vi kørte til kirke i en sand støvsky. Da de bageste vogne var halvvejen, var de forreste ved kirken. Da vi kom til kirken, blev vi først opråbt af Mads Kristian Pedersen og meddelt i hvilken orden, vi skulle gå under ofringen. Da Martin Thøgersen kom ind i kirken, rejste alle sig op. Efter at orglet havde præluderet, som det vel hedder, sang vi "Huset som Gud har bygget". Derefter gik brudeparret op til alteret, hvor pastor Thaarup holdt en længere tale og forrettede vielsen. Vi sang "Jert hus skal I bygge", hvorefter ofringen foregik, medens salmerne "Det er så yndigt at følges ad" og "Kærlighed fra Gud" blev sunget. Det tog lang tid med ofringen, men til sidst fik den ende. Så kørte vi hjem igen i støvskyer. Jeg kørte hjem med hesten, og så gik vi igen hen til bryllupsgården. Efter nogen tids venten kom vi ind i laden og spiste ved lange borde. Laden var pyntet med grønt og dannebrogflag, og der var klistret papir på alt træværket. Det er den uundværlige Mads, der har dirigeret og stået for arrangementet. Der blev sunget til og fra borde med Kristian Tronsmark som forsanger. Der blev holdt taler af pastor Thaarup, lærer Jensen, lærer Vinther. Da vi var færdige med at spise, gik vi ind i stuehuset. Mændene for at ryge cigarer, nogle for at se gaverne og de fleste for at snakke.

Lærer Vinther tænker på at oprette en ungdomsskole for de unge karle i sognet. Jeg lovede ham min støtte dertil. Jeg og lærer Vinther snakkede om, hvordan forfinelsen breder sig blandt folk, især i de senere år. De klæder sig – særligt kvinderne – købstadsagtigt – ja meget værre, og især de unge falder på knæ for denne molok. Hen ad kl. 11 var vi igen i laden for at drikke chokolade og kaffe.

18. juni

Jeg var i Aalborg. Kristian Boelt og Martin Vestergaard var også med – de skulle til

generalforsamling i kartoffelmelsfabrikken. I Aalborg gik jeg hen til Højskolehjemmet til møde i Andelsforeningen. Jeg kom temmelig sent. Der var en diskussion om Andelsbanken og gødnings- og foderstofhandelen. Andelsbanken ville ikke låne penge ud som prioritetslån. Der er ingen udsigt til, at vi får kunstgødninger og foderstoffer indført i år. Ingeborg var med i Aalborg, hvor hun gik op til KFUM's soldaterhjem, hvor hun traf Kristian. De gik sammen en tur op på Skovbakken, inden vi mødtes kl. 4 på soldaterhjemmet. Jeg havde 20 kr. fra sognerådet med til soldatermissionær Larsen, som beværtede os med gratis kaffe. Derefter gik vi ud i byen. Vi så Kristians kvarter i en baggård, var henne for at se hestene, hvorefter vi var på den store øvelsesplads og så skyttegravene. Vi så det gamle gymnastikhus og var henne ved den gamle kaserne. Vi gik så hen på Højskolehjemmet og fik en kop kaffe til den mad, vi havde med hjemmefra. Vi gik så over til Nørre Sundby – bropenge 3 øre pr. person – for at besøge Eskild Pedersen, som gav chokolade og kage. I dagens løb havde jeg også været i Fjordhuset for at hilse på biskop Ludwigs, men han var ikke hjemme.

Vi var først hjemme kl. 1.15 om natten.

21. juni

Hos fru lærer Pedersen, Hjørring, købte jeg 400 g kaffe (*kaffe er vanskeligt at få*) – jeg lovede hende et brødkort, og hun lovede at skaffe mig kaffe for kortene for næste måned. Nord for Hjørring er man begyndt at lægge dækklag på vejen, og damptromlen arbejdede der.

26. juni

Annoncer i Vendsyssel Tidende og Vendsyssel Venstreblad:

"Mygdal møder afholdes i Odden skov torsdag den 4. juli kl. 3 ved præsterne Hansen, Hjørring, og Nielsen, Trinitatiskirken, København. I Mygdal Kirke den 5., 6. og 7. juli hver dag kl. 7 ved forstander, Frøkjær, Horne, og missionærene Rath og Johnstrup".

Møderne i kirken blev velbesøgte – søndag den 7. prædikede pastor Bentzen, Horne, også.

1. juli

I Hjørring købte jeg en kartoffelrivemaskine til 12 kr. Jeg bestilte juleheftet af Naturens verden, hvor min broder, Johannes, har skrevet en artikel om de 4 sædarters historie.

9. juli

Vi slagtede gris. Efter at den var parteret i 4 dele, kørte jeg op til mejeriet med flæsket. Det blev lagt ind i ishuset.

10. juli

I eftermiddag musicerede og sang "Godthaabs drenge" hos Niels Grøntveds. Tine, Karl, Holger og Otto var derhenne. Den 11. juli spillede de i nordre skole.

27. juli

Dyrskue i Hjørring. Jeg og Karl kørte derind. Julius, Vilhelm og Stine cyklede. Jeg var en tur på dyrskuepladsen. Der var mange mennesker. En stor mængde maskiner. Flere købte halvrensede tærskværker. Der var en mængde gøgl. Beck Olsen med sit cirkus. Mekanisk teater. Vaffel- og cigartelte. En del lirekasser på hver sin side af vejen ud til dyrskuepladsen.

28. juli

Møde i Martellus Nielsens krat i Uslev kl. 4½. Jeg og Ingeborg gik derned. Der var mødt

en del folk. Mødet blev holdt i en dal syd for Pouls gamle gård. Først talte missionær Klink fra Næstved, derefter pastor Schjøtt fra Sindal. Pastor Thaarup sluttede. Julius og Vilhelm cyklede derop. Vilhelm havde først været en tur ved stranden.

29. juli

I Gammeljord fik jeg den hvide spændt fra. Vi var en tur ude i marken, oppe på Tornby Bjerg, hvorfra der er en flot udsigt til alle sider. Vi havde en kikkert med. Peter Simonsen har bygget et nyt stuehus med kvist midt på den søndre side. Under en del af huset er der kælder med bagerstue, saltkammer og rullestue. Inden vi tog derfra, var vi inde og spise rødgrød. På hjemturen kørte jeg over Allingdam.

30. juli

Jens Peter Mikkelsen (Løth) er død – han ejede fra slutningen af 1890'erne til 1912 Tagsighede.

1. august

I eftermiddag var jeg til sognerådsmøde i fattiggården. Kristiansen kørte – da vi kørte hjem, var vi omkring min broder Andreas for at ønske ham til lykke i anledning af hans 56 års fødselsdag. Vi satte hesten ind og var inde og drikke chokolade.

Otto Hulgaard har solgt sin ejendom til Nikatius Kristiansen, og Nikatius har igen solgt sin ejendom i Lyngsig til snedker Anders' søn.

2. august

Efter middag kørte jeg til Tversted med Karl og Holger. Det var Mygdal nordre skole, der var på udflugt. Vi var i alt 25 vogne. Vi kørte ned til Tversted kro, hvor hesten blev sat ind i en købmandsgård. Fra kroen gik vi ned til stranden omkring Tannishus. Vi var dernede ved havet til kl. 7 og så på badegæsterne – jeg og flere var en tur østen for Flodbækken.

Vi så en mine, der lå i strandkanten. Børnene gik og plaskede i havet, og nogle badede. Vi lå oppe i klitterne og spiste den medbragte mad. Vi var hjemme kl. 9.

I går blev Odden atter solgt – denne gang til nogle nordmænd.

11. august

Efter gudstjenesten kom præsten herved. Efter at vi havde drukket kaffe, gik vi over i plantagen, hvor der begyndte at komme folk, således at der var samlet 70 voksne og børn. Vi sang først et par salmer, hvorefter Nielsen, Stabæk, talte. Bagefter talte pastor Thaarup – han talte ikke ret længe. Bagefter blev sunget nogle salmer og sange. Vi gik så hjem og spiste mellemmad. Præsten, der blev siddende her til kl. 9½, vil holde nogle møder til vinter og tale om den kristelige vækkelse i begyndelse af forrige århundrede. Han havde lagt mærke til, at der var nogle missionsfolk, der gik i kirke, da han kom, men som han nu sjældent ser i kirken.

23. august

Vilhelm fæstes som karl på Tommerup Højskole for næste år for 300 kr. (Kristian var elev på Tommerup Højskole i vinteren 1915-16.

8. september

I eftermiddag cyklede Kristian til Hjørring og tog med 5½ toget til Aalborg. Han fik 6 kr. til at indmelde sig i Teknisk Skole.

14. september

Ejendommen Landro med 5 tdr. land er i går Frederik Kristiansen solgt til Søren Træholt for 23.000 kr. Søren Træholt har derefter solgt sin gård, Træholt, til sin svigersøn, Jens Chr. Christensen, Sdr. Gøggaard for 90.000 kr.

1. oktober

I aften var der møde hos snedker Hans Jensen, Mejeriby. Jeg, Ingeborg og Karl gik derop. Der var mødt næsten alle dem, der kunne rummes i den store snedkerstue. Nielsen, Stabæk, talte først – varmt og indtrængende. Bagefter talte Hans Lundgaard og sluttede mødet. Efter mødet blev vi beværtet med kaffe.

2. oktober

Efterårsmøde i Mygdal Kirke og i forsamlingshuset.

4. oktober

I eftermiddag var der efterårsmøde i øvelseshuset i Bjergby. Jeg og Ingeborg kørte derop – vi satte den hvide hest ind hos høkeren. Den første taler var biskop Chr. Ludwigs, der talte over evangeliet om kongesønnens bryllup. Han holdt en god og alvorlig kristelig tale. Efter et par salmer talte rektor Poulsen over emnet: "Æblet falder ikke langt fra stammen". Pastor Thaarup sluttede med bøn og anbefalede tilslutning til Kirkeligt Samfund. Huset var helt fuldt af mennesker.

8. oktober

I jumben hentede jeg præsterne Thomsen, Jegindø, og Nielsen fra Ørum ved Lemvig. I Bjergby var præsterne inde og hilse på pastor Thaarup.

Først var der børnegudstjeneste kl. 2. Præsterne talte på en god og forståelig måde. Jeg fulgtes med præsterne hen til Degnbøl, hvor vi fik en kop kaffe. Kl. 4 var der hedningemissionsgudstjeneste i kirken. Først talte pastor Nielsen – meget opbyggeligt – derefter talte pastor Thomsen om mission både i Indien og i Kina. Der blev ofret 133 kr., bl.a. en halvtredskroneseddel.

11. oktober

Kredsforbundsmøde for Ydre Mission i missionshuset i Hjørring. Ingeborg, Holger, Vilhelm og Karl var med. Hos Peter Jensen købte jeg et sæt blå tøj for 110 kr. Jeg købte en moderne gråstribet klædning til Vilhelm for 115 kr.

Missionær Albrechtsen talte om fremtidsopgaver og muligheder for missionen i Indien. Derefter talte missionssekretær Mortensen om Kina og om missionen i Kina. Mødet blev afsluttet af overkammerherre Oxholm.

12. oktober

Det forlyder, at Tyskland har overgivet sig på de amerikanske betingelser, og at kejser Wilhelm har abdiceret.

17. oktober

Frederik Uslev har købt et hus på Frederikshavnsvej i Hjørring for 9.500 kr.

22. oktober

Børnene blev fotograferet i skolen i dag. I dag var der bryllup i Bjergby – Martin Henriksens datter blev gift.

23. oktober

Konfirmation i Mygdal nordre skole. Efter eksamen kom vi til at tale om ungdomsskolesagen, og vi kom også til at tale om, at præsten konfirmerer børn før det halvår, de fylder 14. Præsten blev nok noget stødt på os. I diskussionen vi førte med pastor Thaarup vedrørende konfirmation af børn, som ikke kan udskrives af skolen, udtalte han, at han ikke vil have konfirmander et helt år, således at de i sidste halvår kun gik til præst den sidste måned. Jeg sagde til ham, at vi, der har børn i skolen er mere interesseret i, hvordan det går i skolen, end præsten er det. Thaarup er i det hele taget lidt stejl af sig. Han sagde til lærer Jensen, at han spurgte ikke ham om, hvordan han skulle bære sig ad med konfirmationsordningen. Da vi dadlede højskoleforstander Bresdorff for hans angreb på det kristelige ungdomsarbejde, der gøres her i landet, ville præsten også forsvare ham.

25. oktober

Jeg kørte ad uhyrlige veje til Jens Præstegaard, hvor jeg købte 2 grise. Jens og Tine gav kaffe. Bryllup i Træholt mellem Søren Træholts datter, Karen Marie Kristiansen, og Jens Kristian Kristensen fra Gøggaard.

24. oktober

Niels Grøntved var her og opkrævede bidrag til en gave til Martin Thøgersens sølvbryllup. Mændene i Kabbeltved havde givet 10 kr. hver – det var Steffensen, der havde lagt for. Jeg syntes, at det var temmelig meget, men gav også 10 kr.

31. oktober

I dag holdt Martin Thøgersen og Karen Marie sølvbryllup. Sidste nat havde Mads Kristian og Viggo rejst en æresport uden for den brede dør. Jeg hejste flaget. I aften gik jeg og Ingeborg derhen – vi var nok de sidste, der kom. Der var mødt ca. 50 fremmede. Laurids Thøgersen og hans kone var der ikke – de havde ikke tid. Karen Maries brødre var der heller ikke. For de 120 kr., der var indsamlet blandt naboer, var indkøbt en frugtskål. Der var telegrammer, men ikke ret mange. Efter at vi havde ventet en tid, kom de fleste af gæsterne ind for at spise i de 2 stuer østen for salen. Mads gik og bad folk ind. Jeg måtte vente sammen med en del andre. Vi sad i øvrigt og kedede os grundigt. Mandfolkene fordrev tiden med at ryge cigarer. Da første hold langt om længe var færdig med at spise, kom vi andre ind for at spise og drikke.

Den tidligere uddeler Th. Larsen havde annonceret varer til salg i Jyllands Posten, medens han var her. Han havde også solgt et parti natron til Otto Jacobsen, Hjørring. Larsen tilbød at betale 10 kr. for natronen, men bestyrelsen forlangte 500 kr., som han måtte acceptere at betale. Han havde også beholdt de renter, som medlemmerne havde betalt. Men nu havde han anlagt sag mod bestyrelsen.

Før vi gik hjem kl. 12½, fik vi chokolade og kaffe. Den slags fester er nogle dårlige fornøjelser, men det er svært, som de er med herpå, alle folkene heromkring. Samtalerne, der bliver ført, er så uendelig triste. Kopriser og sligt er det stadige tema, som bliver drøftet med en grundighed, der er en bedre sag værdig. Og så Mads, der står for at ordne disse fester, den spradebasse, der søger at indføre købstadsskikke herude på landet.

6. november

Der var møde i forsamlingshuset kl. 8 ved Janus Andreassen. Jeg, Peter, Karl, Holger og Stine gik derop. Der mødte alle dem, den store sal kunne rumme. Da mødet begyndte, tog jeg imod entre, men dette bevirkede, at nogle, f.eks. Jens Bertelsen og hører Jens Kristiansen m.fl., sneg sig ind uden at betale. Først sang vi: "Velkommen lærkelil", hvorefter Janus holdt et – både hvad form og indhold angår – godt foredrag. Han omtalte, hvordan udsigterne efter krigen stillede sig for os og bebudede, at konkurrencen mellem folkene ville blive skarp. Det gjaldt om at dygtiggøre sig til denne kamp. Det var ikke nok, at man var en arbejdsmaskine, der ikke kunne udrette andet end det tilvante arbejde. Man måtte uddanne sig til arbejdsledere. Det var disse, der blev særlig brug for. Bagefter blev der vist en række lysbilleder fra krigen, og til sidst sang vi: "Altid frejdig, når du går".

8. november

I aften holdt pastor Thaarup møde i Mygdal nordre skole. Jeg gik derop. Det er hans mening, at han vil tale om lægmandsbevægelsen i forrige århundrede. Vi fik kun indledningen i aften. Bagefter holdt han er kort bibellæsning over et ord af Paulus. Lærer Jensen fortalte, at han var begyndt at holde ungdomsskole. Peder Brogaard syntes, at det var for tidligt, den blev holdt. Han blev støttet af Steffensen og gamle Kornbech, medens jeg frarådede at sætte tidspunktet senere.

Kristian meddelte, at han sammen med de andre rekylgeværskytter skal sendes til grænsen i morgen, og at han således ikke kan være Peter til hjælp i morgen, når han skal til dampskibet.

Flere steder er omtalt den spanske syge, som huserer, og som medfører skolelukninger.

10. november

Jeg talte med lærerne Vinther og Jensen om ungdomsskolen. Jensen har 6 og Winther 5 elever.

11. november

Sendt brev til lærer N. P. Petersen med fortegnelse over 10 bøger vendsysselsk litteratur, som manglede i Chr. Hejlskovs fortegnelse i Vendsyssel Aarbøger.

Pastor Aschenfeldt Hansens søn, der er overretssagfører, er død af spansk syge.

Fra den 13. holder nordre skole lukket i en uge – ligeledes på grund af den spanske syge.

Nu hedder købmanden i Retholt Ole Nielsen.

18. november

Modtog takkekort fra sølvbrudeparret Niels Kristian Klitholm og Thea i Asdal. I går holdt Kristen Jespersen og Bine sølvbryllup. Hans Degnbøls datter, Kristine, blev begravet i eftermiddag.

19. november

Brev fra Vilhelm, der tjener på Tommerup Højskole. Den spanske syge har holdt sit indtog på skolen sammen med eleverne.

21. november

Kristen Steens datter, Sine, der var sygeplejerske i Nykøbing F, er død af den spanske syge. Hun blev begravet 27. november på Mygdal kirkegård. Der var et følge på 12

vogne. Det er alvorlige tider, næsten hver dag bringer bud om syge eller døde af den spanske syge.

22. oktober

Tage Grønbæk, Klodske, står i begreb med at gifte sig med sin husholderske, Frederik Uslevs datter, Marianne. Hun læste i sin tid til lærerinde, men da hun så blev forlovet med en seminarist, opgav hun studiet. Hun har imidlertid slået op med seminaristen og skal altså giftes med Tage Grønbæk,

28. november

Nordre skole lukker igen på grund af den spanske syge. Brev fra Vilhelm – han havde været syg en uges tid af den spanske syge

3. december

Jeg var i Hjørring og afleverede manuskriptet til Bjergby Mygdal præstehistorie til Mikkelsen, Vendsyssel Tidende. Jeg sendte det også til postmester Klitgaard og bad ham udtale sin dom derom, om han kunne bruge det til Vendsysselske Aarbøger.

8. december

Jeg var i kirke. Efter tjenesten talte jeg med præst og lærer om skolernes lukning. Bjergby skole er genåbnet, og vi bestemte, at nordre skole skal begynde igen på torsdag, hvis ikke der indtraf nye tilfælde af spansk syge.

Edvard Knudsen i Ørnø fortæller, at de har fået brev fra pastor Madsen Hindsholms frue. De har det noget trangt, sønnen Arne er syg, og datteren er kommet til skade en dag, hun var ude at cykle og blev overfaldet af en hund. Madsen Hindsholm er dårlig og døjer med at gå over stuen ved en stok.

11. december

Skomager Ole Kr. Kristensen, Vestermark, var her. Han fortalte, at han i 26 år havde boet i et lille hus ved Skovsgaard, kaldet Penalhuset, hvorfor han kaldes Penalskomageren.

12. december

Da jeg i formiddags kl. 9 gik ind og ville til at skrive, ringede Martha Degnbøl og spurgte, om vi havde set, at der var ild i Houens lade. Jeg greb en spand og gik derhen. Da jeg kom derhen, brændte det over hele fæhuset og laden, og ilden løb hen over det østre hus. Jeg gik om i haven. Der var sat en stige til midten af søndre side af huset, og der var folk placeret, som øste vand op på nordre side af huset. Vandet blev hentet fra dammen i østre side af haven. Der var mødt en mængde folk – de fleste bestilte ingenting. Alt levende var blevet reddet. Hestene og kreaturerne løb ud i marken. Fedegrisen – der var kun det ene svin kom hen til Stenshede. Vogne, såmaskine, slåmaskine og hestenes seletøj var reddet. Vindmotoren faldt vesten over i laden. Vinden var lidt til syd. Det bevirkede, at tørvehuset og stuehuset blev reddet. Søren Houen sagde, at ildens opkomst skyldtes et lys, de havde benyttet, da de fodrede køerne om morgenen. Det har så fænget i foderet. Kl. 11 gik jeg hjem igen. Jeg skulle om eftermiddagen til sognerådsmøde i fattiggården.

13. december

Jeg talte med præsten. Vi blev enige om at holde skolerne lukket til efter jul.

17. december

Skaderne på Houen er opgjort til: Bygninger 12.700 kr. Løsøre 14.000 kr.

23. december

Peter er kommet hjem fra København. Han betaler 3 kr. daglig for sit ophold hos broder Johannes. På Gimlinge betaler han 20 kr. månedligt for undervisning og 7 kr. for ildebrændsel. Desuden betalte han 3 kr. ved indmeldelsen. Forstanderen hedder Gimlinge – Knud Bokkenheuser er lærer i dansk ved kursusset – han er nok ikke videre dygtig og lugter af cognac. Matematiklæreren underviste Peter i 15 timer for 1,50 i timen, før han kom på dette kursus. Han er en hidsig natur på omkring 70 år, der let kommer i harnisk, når hans elever ikke gør deres opgaver tilfredsstillende. Johannes og Kathrines søster, Marie, har hjulpet ham noget med tysk og engelsk.

26. december

I dag kom Kristian hjem. Han er soldat og bor i en stationsby, der hedder Brørup, nord for Foldingbro. Han bor hos en murer og har et godt kvarter. De parlamentarer ofte med de tyske vagtposter, som gerne vil sælge af deres udrustningsgenstande for at få cigaretter. Kristian havde 5 tyske patroner med hylstre med hjem – de havde kostet ham 5 cigaretter. En premierløjtnant handler en del med dem for at kunne forøge sin våbensamling

31. december

Så er året 1918 gået heden. Det har for mange været et svært år. Krigen har raset værre end før. Men er dog blevet sluttet med et stort fald for preusservælden. I stedet for krig er der kommet indre uro i de besejrede lande. Dyrtdid hersker i de af krigen hærgede lande, og pest breder sig også – til os er den nået og volder megen sorg, hvor den optræder. Alle oprigtige danske må glæde sig til, at Sønderjylland kommer tilbage til Danmark. For os har året i det hele været et roligt og godt år. Alt er gået sin jævne og rolige gang uden videre forstyrrelse. Gud vor Fader skal have tak for sin store nåde og miskundhed mod os i det svundne år. Han holde sin hånd over os i det nye år og lære os at skønne mere på hans godhed imod os.

19191. januar

Sidste nat havde en del unge været på spil og flyttet folks møgbøre og slæder. Vor slæde var kørt hen til Martin Thøgersens træer

3. januar

Kristen Steen, Riskær, døde på sygehuset i går. Han har ligget der i nogen tid. Den spanske syge breder sig mere og mere – nu er naboen Niels Jacobsen syg og sengeliggende.

Vi aftalte, at skolerne fortsat skal holdes lukkede.

10. januar

I eftermiddag blev Kristen Steen begravet. Jeg og Ingeborg gik op til kirken. Der var 14 vogne i ligfølget foruden en del gående. I kirken holdt pastor Thaarup en tale, hvor han bl.a. sagde, at Kristen Steen under sit ophold på sygehuset havde fået julens stjerne Jesus i eje. Kirken var smukt pyntet med lys og grønt. Derefter blev kisten båret ud og sænket i graven. Ved graven stod en poleret granitsten, som var skænket af familie og venner.

Martin Vase, Portgaard, Asdal er død af spansk syge.

23. januar

Folketal. Bjergby 885 – Mygdal 1.027.

Provsten vil indvi Snevre skole først i februar.

25. januar

Leveret 1.469 kg. rug til brugsen – jeg fik en check på 381 kr. 94 øre.

2. februar

Folk er blevet slemme til at spille kort. De spiller i brugsforeningen, i mejeriet, hos høkeren og hos Steffensen. En aften, de spillede hos høkeren, skulle Steffensen have vundet 50 kr. fra Jesper Jespersen. Steffensens søn, Ejnar, tabte en dag 40 kr., selv om Steffensen havde advaret ham mod at spille med de karle fra Røde Mølle.

3. februar

Drengene var ikke i skole på grund af snevejret.

Der er leveringspligt for korn, men det er meget vanskeligt at lave opgørelsen, så jeg måtte have broder Johannes til at hjælpe mig med at udfylde tærskningslisten.

Vor unge pige Stines søster er død af den spanske syge. Stine fik 4 kr. til hjælp til en tavle på hendes søsters grav.

10. februar

Bestyrelsesmøde i Historisk Samfund i folkebogssamlingen i Hjørring. Den første årbog – 1915 – udkom i 1.250 eksemplarer. 1916 blev ligeledes trykt i 1.250 eksemplarer. Disse 2 udgør et bind. Bøgerne for 1917 og 1918 er trykt i 1.500 eksemplarer – disse udgør ligeledes et bind. Vi vedtog at lade årbogen for 1919 trykke i 1.800 eksemplarer. N. P. Pedersen har affattet et person- og sagsregister til årbogen, som det er meningen at trykke sammen med årbogen. Der taltes om kontingentforhøjelse til 2,50 kr. eller 3 kr. Fællesforeningen for de historiske samfund overvejer at lave en fællesudflugt til Ribe, Gram og Askov – efter at Sønderjylland er overdraget til Danmark. Der blev talt om at opsætte en mindesten ved forskellige af de gamle hellige kilder. I Vejby er der opsat en, som borgmesteren lovede at anmode menighedsrådet om at tage under sin beskyttelse. Der taltes om at opsætte en ved St. Bodils kilde i Børglum og en ved en kilde i Understed.

Kettrup Kirke burde der også fredes om. Den blev nedbrudt i 1578 – en del af dens materiale blev brugt til Ingstrup Kirke, og en del blev brugt til at opbygge Kettrupgaard. Der var blevet udtrykt forbavselse over, at Anton Jakobsen vedblev at udgive sin bog "Vendsyssel Folk og Land", når han sad i bestyrelsen for Historisk Samfund. Klitgaard lovede at hjælpe mig med nogle oplysninger om præsterne i Bjergby fra herredets gejstlige justitsprotokol

12. februar

Sognerådsmøde i fattiggården kl. 10. Vi foretog påligning til statsskat. Hjemme igen kl. 9 om aftenen.

13. februar

Snevre skole skal indvies på mandag. Forsamlingshuset i Bjergby, der har kostet 14.000 kr., indvies næste torsdag. Ved denne skal der dannes en komite til indsamling til Sønderjydernes Nationalfond.

16. februar

Martin Thøgersen fortalte, at de nede i Bindslev arbejder på at få missionshuset i Tronsmark flyttet til Aagaard. Huset har længe stået tomt. Der kom kun 3 – 4 mennesker til møder der. De vil alle til huset i N. Bindslev. Der er tegnet 1.600 kr. til flytningen. Peter og Martin Sortkjær vil gerne have det flyttet. Søren Højer modsætter sig flytningen. Der er en del uenighed blandt Indre Missions folk – det stammer fra sognerådvalget i 1917. Krøgskrædderen er meget i opposition. Han er kommet på kant med dem alle. Søren Højer var af samfundet blev valgt til at lede børnegudstjenesterne. Så fik Krøgskrædderen arrangeret et møde, og ved dette udtalte han, at Søren Højer ikke duede til at være leder af børnegudstjenesterne, hvilket bevirkede, at Søren Højer trak sig tilbage. Skrædderen er på kant med både præst og lærer – han siger, at det er løgn, det præsten prædiker. Han har også chikaneret lærer Tophøj. Biskop Ludwigs var i Sindal sidste år og forsøgte at normalisere forholdene, men det mislykkedes. Skrædderen og hans kone holdt sig stive. De tog så børnene ud af Tophøjs skole og ville have dem i Tronsmark friskole, men læreren der ville ikke have dem. De går så hos Møller i Nr. Bindslev. Niels Hejselbæk og Peter Jakobsen vil ikke hjælpe med flytning af missionshuset. De siger, at deres unge vil gå til missionshuset i Nr. Bindslev. Nogle siger, at et missionshus i Aagaard bliver for Mygdal sogn, og det vil de ikke være med til.

17. februar

Jeg og Kr. Kristiansen kørte op til Snevre skole til indvielsesfesten.

23. februar

Gudstjeneste i Mygdal kirke. Peder Smeds barn blev døbt og fik navnet Martin Pedersen. Kristian kommer hjem fra militærtjeneste. Han sendte sit militærtøj til Aalborg, og hans

soldaterbog blev sendt ned til lægdsmanden til påtegning.

25. februar

Thomas Vandkær har solgt sin gård, Vandkær, til Oluf Frederiksen, en søn af fhv. møller Kristian Frederiksen i Nr. Bindslev for 84.000 kr.

Min søn, Peter sendte mig en afskrift af folketællingslisterne for Mygdal sogn for 1. juli 1787.

8. marts

Møde i forsamlingshuset, hvor Martin Sørensen, Grøntved, forelagde en resolution, som han havde modtaget fra Niels Hjorth i Bindslev. 13 stemte for – 13 stemte imod. Martin Sørensen mente, at det kunne blive til stor fordel at få banen, da vi så lettere kunne få kartoflerne transporteret til Hjørring. Steffensen mente også, at det ville blive til gavn for brugsforeningen.

10. marts

Generalforsamling i brugsforeningen. Den tidligere uddeler har betalt 505 kr. 40 øre for sin misligholdelse med at sælge natron m.v. Til bestyrelsen blev efter skriftlig afstemning valgt Th. Steffensen (genvalg) og mejeribestyrer Storgaard. Til forretningsfører genvalgte Th. Steffensen – han får 400 kr. i løn.

Jeg drak kaffe med lærerne. Frk. Nielsen er misfornøjet med, at der er tildelt hende en påmindelse om gymnastikken med de mindste børn – det er nok den årlige indberetning fra præsten, der er skyld deri.

19. marts

På herredskontoret foretog jeg en række noteringer, bl.a.:

Stensbæk blev solgt 3. nov. 1803 – af denne købekontrakt fremgår, at Rødemølle, Gøggaard, Grøntved og Kaultved hørte til Stensbæk.

19. september 1808 afhændede Christen Pedersen, der 3. juni 1804 havde købt Degnbøl af Simon Goth Clausen, gården til svogeren Hans Andersen.

24. juni 1806 tilskøder Fr. Udbye "Knurborg" til Jens Nielsen.

Simon Goth Clausen solgte 13. april 1803 "Hoven" til Anders Pedersen, som 11. dec. 1808 videre-sælger til Peder Nielsen.

Skøde af 8. januar 1804 fra Arnt Rasmussen, Bratskov og Eskær, på "Store Grøntved" til Chr. Jensen.

24. marts

Jeg var i Uslev og betalte Anton 12 kr. 75 øre for karetmagerarbejde. Han havde været i Vidstrup sidste nat og spillet ved en dilettantforestilling.

25. marts

Venstrevælgerforeningen holdt møde i forsamlingshuset med foredrag af redaktør Mikkelsen – der var intet nyt i det politiske foredrag. Derefter var der generalforsamling og kaffe med korte taler af Mikkelsen og lærer Jensen. Efter kaffen læste redaktør Mikkelsen en fortælling om en

amerikansk cowboy og de danske piger. Der var ret mange mennesker – de fleste havde deres koner med.

29. marts

Høker Nikolaj Larsen, Snevre, har solgt hus og høkerforretning til Holger Rokkjær. Allerede den 3. april solgte Holger Rokkjær høkerforretningen i Snevre til Hans Svendsens svigersøn, Ejnar Jensen.

3. april

Forårsmøde i Mygdal Kirke og i forsamlingshuset ved præsterne Blichfeldt og Vestergaard, Elling. Derfor var der ingen skole.

5. april

Generalforsamlingen i landboforeningen i Forsamlingsbygningen. Der var bl.a. et foredrag af Møller Nørgaard om kvægets fodring.

8. april

Uddeler Ditlev Pedersen flytter fra brugsforeningen i Bjergby. Han har købt en købmandsforretning på hjørnet af Danmarksgade og Klokagervej i Hjørring. Thomas Bæk i Bjergby er ved at bygge et nyt stuehus – på en bjælke i det gamle stod der 1767. I aften er der møde i forsamlingshuset, hvor redaktør Borgstrup taler om jordspørgsmålet.

15. april

Lærer Jensen var her og fortalte, at hans søn nok er syg - den spanske syge. Vi besluttede os for at lukke skolen de første dage.

Tage Grønbech har solgt Tagsighede til Nielsens søn fra Stabæk for 72.000 kr.

25. april

Apoteker Hørlück bad mig komme ind og forhandle om anbringelse af sønderjyske børn. Der var nogle, der ville have et sønderjysk barn i 6 måneder og bruge barnet som hyrde. Det fandt jeg meningsløst. Vi aftalte senere, at der skulle 4 børn – i 12 års alderen – til Mygdal.

29. april

Kl. 3 var der bryllup i Mygdal Kirke med Smed Maries datter, Magda, og Lars Taagaards søn, Kristian Peter. Der var nok et stort bryllup, og det menes, at Smed Marie har ofret 3.000 kr. på datterens bryllup, nemlig sovekammerudstyr til 1.000 kr., datterens brudekjole til 400 kr., brudgommen havde lejet en vogn til at køre sig hened for 40 kr.

30. april

Fhv. købmand, retsvidne Ove Jensen, Hjørring, er død. Han, der blev 89 år, begyndte for 55 år siden sin forretning i den gamle købmandsgård i Nørregade. Forretningen blev for nogle år siden afhændet til en søn. Han var broder til den kendte storkøbmand og redder i Tornby, Mads Sørensen.

2. maj

Lille Træholt i Mygdal sogn er den 30. april ved tvangsauktion solgt til Jens Nikolaj Larsen fra Snevre for 19.000 kr.

Frk. Emmy Madsen Hindsholm vies i Udby Kirke til sognepræst Aage Sletten, Vilsted Vindblæs.

3. maj

Bestyrer Martin Bidstrup hos ølhandler Lauritsen viste mig 2 store fotografier, et af Mygdal, taget fra Dalsgaard's bakke, og et af Rugtved i Asdal.

11. maj

I Vendsyssel Tidende i går skriver Frederik Krogh en artikel med overskriften "Slavetjenesten i fagforeningerne" med nedennævnte tekst: "Jeg modtog i foråret et brev fra en ven i det nordlige Vendsyssel, der som sognerådsformand i en stor kommune havde stået ansigt med al den usseldom, der følger i fagforeningernes spor, som vil drive sine medlemmer til at trodse Guds lov og alt, hvad der bar vort fædreland frelst gennem tidernes arbejde.

Hvor er vi jævne bønder dog heldigt stillede i forhold til de stakler, der har så travlt med at etablere strejker for at få arbejdstiden forkortet, og som skal leve af arbejdsløshedshjælpen. Jeg synes, at det er noget af det mest demoraliserende, der er gennemført i de senere år med al den understøttelse, som bliver ydet dem, der ikke vil arbejde. Der klæber forbandelse ved disse penge. Guds ord siger: Den, som ikke vil arbejde, bør heller ikke have føde. Det går aldrig godt, når man vil gøre det modsatte af, hvad dette lærer os. Jeg mener, at den, som vil og kan arbejde, han kan også få arbejde, selv om det ikke bliver det arbejde, han helst ønskede. Og der er stor velsignelse i at arbejde. Jeg har aldrig kendt til arbejdsløshed, og jeg tror, at hvis jeg blev forbudt at arbejde, ville jeg falde sammen."

Sandheden af, hvad min ven skriver, har jeg for længe siden erkendt, og jeg har undret mig over, at vor lovgivningsmagt og de ledende mænd i vore organisationer – som Mejeriforeningen – har ved indrømmelse ment at kunne købe dem fra sig. Det giver dem jo mere mod og lyst til at fordre og fordre.

Min ven kalder dem stakler, og de er virkelig til at ynkes over. Jeg har aldrig været i tvivl om, hvad socialismen fører i sit skjold. Det hersker i kraft af et samvittighedstyranni, så vidt dens magt rækker, og hvad det vil føre til, jo flere gudløse og samvittighedsløse mennesker, der slutter sig til rækkerne, behøver vi ikke at spørge om.

Der har i vort folk været en dyb ærbødighed for det overleverede, for Guds lov, som finder sit udtryk gennem samvittigheden, vor samviden med Gud, men jo flere, der ikke har sine rødder i denne lov, men kun nydelser i alle dens skikkelser til livsmål, jo vildere vil dansen om guldkalven blive.

I vore skoler, der jo til dels er blevet rene kundskabsskoler uden det opdragende moment, der særtegnede og kendetegnede de gamle skoler, en lydighed eller oplærelse og opdragelse til lydighed er et noget fremmed begreb. Hvordan skal vel en lærer, der ikke står i et absolut lydighedsforhold til noget, kunne lære eller hjælpe de børn, der er ham betroet til at komme i lydighedsforhold til noget. Mennesker må først stå i lydighedsforhold til den lov, de skal byde ud af. Børnene, der udgår fra slige skoler, har jo, når det når højst, kun fået kløerne slebne til at kunne gribe til sig af, hvad denne verden er.

Vore lærere er vist til dels optaget af alt andet end deres skole. Paragraf 8 taler de jo om om dagen og drømmer om om natten. Mon den kan komme nogen lærer på tværs, der

samvittighedsfuldt passer det, de skal.

Socialisme, syndikalisme og bolsjevisme er jo kun socialisme i højere og højere potens.

Verdenskrigens rædsler var vist småting mod det, der fulgte efter i Rusland, Tyskland og flere steder. Om vinterens bedrifter i vore såkaldte landarbejderforbund tier historien helst, men et lille træk til vejledning om sindelaget, skal jeg dog anføre. Landarbejderforbundet har efter aviserne at dømme på storstadsvis søgt forhandling med arbejdsgiverne. Om der er mødt nogen til at forhandle med dem, ved jeg ikke, men i bekendtgørelsen til det sidste møde i vinter, blev der sagt til arbejdsgiverne: Hvis de ikke mødte, ville det blive betragtet som vedtaget med fordringerne om arbejdet. Skal man kalde det frækt eller dumt.

Undermejeristerne truer jo, landarbejderforbundet gemmer vel truslen om strejken til den belejligste tid i høst. Lykkelige er de jordbrugere, der kan undvære fagforeningernes folk. De er mange sorger kvit.

At arbejderne i kulgruber og lignende arbejdspladser arbejder for at slippe med 8 timers arbejdsdag, kan jo være på sin plads, men jeg vil håbe, at den danske bonde vil tage fat til gavn. Vi er jo arbejdere i frisk luft og har så megen afveksling i arbejdet, så dette ikke bliver trættende. Vil landarbejderforbundets folk strejke og drive mejeristerne med, da lad os bønder rigtig spytte i hænderne og tage fat. Mejerierne må ikke stå stille. Kornet må ikke rådne på markerne, høstet eller uhøstet. Hvor der er vilje, er der vej. (*signeret: Frederik Krogh*).

14. maj

Skrædder Martin Isaksens kone i Bjergby er død i går. Hun hed Anna og var sygeplejerske, før hun blev gift med skrædderen.

19. maj

Niels Bæks datter var her og fik mig indmeldt i telefonabonnementforeningen – det kostede 1 kr.

24. maj

Faderen til drengen fra Flensborg, Albert, som er her i sommer, sendte brev, hvor han fortalte, at han havde 6 børn hjemme, deraf 3 ukonfirmerede. Føde og klæde er dyrt dernede i Flensborg, hvilket vi også har kunnet se af, at de sydslesvigske børn kun har det allermest nødvendige tøj med. Han håbede, at Albert var høflig og artig. Alberts moder skrev, at de havde fået malet soveværelset, og hun troede, at han fik dygtig med kaffe, kød, chokolade og kage. Brevene er ikke meget indholdsrige.

Apoteker Hørlyck fortalte, at de døjede en del med børnene i Hjørring. Det bedste middel mod børnene, når de var uregerlige, var at få dem i seng.

25. maj

Kristian var cyklende til Hjørring for at se flyverne. Fru herredsfuldmægtig Bentzon havde været med oppe i 3 minutter – det kostede 50 kr. Derefter var herredsfuldmægtigen med oppe i 10 minutter – det kostede 100 kr.

Det går tilsyneladende noget skævt med driften af Kristen Steens gård i Riskær. Hans enke har ikke megen forstand derpå, og nu har hun fået sønnen Frederik med familie hjem – og han har

nok heller ikke meget forstand på de dele. Enken tror ikke, at Julius Larsen vil hende vel, hvorfor han ikke kan hjælpe hende.

Jeg spurgte pastor Thaarup, om han ville være med til at holde grundlovsfest i Odden skov i år. Han sagde, at der af ungdomsforeningen i Bjergby var arrangeret grundlovsfest i Dals krat, og at han havde formået pastor Kærgaard, Taars, til at komme som taler. Han havde tænkt sig at holde grundlovsfest på skift i Bjergby og Mygdal – han var ked af, at der blev holdt fest i begge sogne. Jeg sagde, at jeg ikke mente, at vi kunne give afkald på mødet i Odden skov, da inspektøren havde været meget velvillig til at give tilladelse, og højskoleforstander Olesen havde sagt nej til et andet møde for at komme til Odden skov. Det blev så aftalt, at vi skulle tænke over det.

Kr. Kristiansen, Stenshede, sagde, at det havde været bestemmelsen, at hans afdøde svigermoder skulle køres til Hjørring på onsdag og så sættes ind i våbenhuset på St. Olaj Kirke og begraves derfra fredag eftermiddag, og så skulle følget beværtet med kaffe på Hotel Du Nord. Nu var han ved at tage en anden bestemmelse, da hun/liget allerede var ved at stinke, og derfor var han for præstens skyld ked af at få hende op i våbenhuset. Pastor Hansen havde været så velvillig og ville holde tjeneste i St. Hans i stedet for i St. Olaj og så antog han, at de første kørte til Hjørring på fredag. De havde først tænkt at holde begravelse i Stenshede, men de var ked ad på denne tid at gøre store indkøb af fødevarer, da de ikke vidste hvor mange, der kom.

27. maj

I formiddags kørte Kristian og Holger til Sindal station med en gris – de kørte med den brune og den røde. Grisen vejede 106½ kg, og jeg modtog i forskud 130 kr. *(Der er blevet lavet en afleveringsmulighed/ en sti ved stationen, hvor svinene kan leveres).*

Pastor Thaarup meddelte, at de havde opgivet at holde grundlovsfest i Bjergby, da de skulle have sommermøde den 12. juni. Niels Dael kommer til Bjergby denne dag.

28. maj

Kr. Kristiansen fortalte, at der var godt 10.000 kr. efter hans svigermoder – hun har givet hvert af sine børn 3.000 kr., og resten skal gå til begravelsen.

2. juni

I dag nedlagde undermejeristen på mejeriet sit arbejde efter ordre fra sin fagforening. Christian Knurborg har så fået arbejdet med at indveje sødmælken.

4. juni

I eftermiddag gik jeg, Ingeborg og Kristian op til Degnbøl til bryllup. Der var kommet en del gæster – da vi kom, blev vi beværtet med kaffe og kage, og lidt over kl. 3 gik vi så hen til kirken. Efter en salme holdt pastor Thaarup en tale og foretog vielsen. Derefter blev der ofret, medens vi sang ”Jert hus skal I bygge”. Jeg, Ingeborg og Kristian betalte hver 1 kr. i offer. Noget efter at vi var kommet tilbage, kom vi til bords og blev beværtet med suppe og kød, budding, kage og vin. Pastor Thaarup og lærer Jensen talte ved bordet.

Vi kom hjem kl. 11. Det var i det hele et hyggeligt bryllup. Mathildes mand gør et godt indtryk. Johannes Degnbøl ville ikke med til kirken – han er noget aparte i sit væsen.

5. juni

Inspektør Jensen, Odden, forlangte 2 flag, der kunne hejses ved indgangen til skoven – han fik Niels Grøntveds og nordre skoles flag. I eftermiddag var der så grundlovsfest. Jeg gik derop sammen med Otto, Karl, Holger og sydslesvigerdrengen, Albert. Der var mødt en del folk, mest børn og ganske unge. Først talte pastor Thaarup, der interessant fortalte om beboerne ude på heden i Grove, hvor han var præst for en snes år siden, og omtalte dem mest anerkendende. Der var 3 ting, der kendetegnede bonden på den jyske hede: Arbejdsomhed, nøjsomhed og gudsfrygt. Derefter fortalte forstander Olesen fra Horne Højskole om grundlovene i menneskelivet og i Guds rige. Han talte godt og forståeligt. Han begyndte og sluttede med bøn. Det gjorde præsten ikke. Olesen er dimitteret fra Nr. Nissum Seminarium.

7. juni – 14. juni

Kl. 5½ om eftermiddagen tog jeg toget fra Hjørring. En billet til Tommerup kostede 12 kr. 80 øre. Der var nogen trængsel, men jeg fik plads til at sidde. Toget holdt ved alle stationer til Langaa. Jeg traf ingen, jeg kendte, og ingen, som jeg fristedes til at indlede samtale med. Der var stærk varme – et par sigøjnerbørn gik rundt. Drengen spillede på guitar, og pigen indkasserede penge. En blind mand og en dreng gik rundt og solgte sønderjyske postkort. Fra Langaa til Fredericia blev toget til et hurtigtog. Jeg sad og døjede en del med at holde mig vågen, og da vi kom til Fredericia, var jeg faldet i søvn, men en af medpassagererne vækkede mig. Vi skulle nu med færgen over til Strib, hvor vi var kl. 2.50 om natten. Kl. 4.10 tog jeg så toget til Tommerup, hvor jeg ankom kl. 7.35. Da jeg steg ud af toget, traf jeg straks Vilhelm samt Hans og Knud fra Ørnbøl. Hans og Knud skulle med toget – de ville besøge lærer Sandager i Gislinge. Da jeg var ved at være noget slunken og træt, ville jeg have en kop kaffe på restaurationen, men jeg kunne ikke opdrive en siddeplads, og kaffen kom heller ikke trods gentagne anmodninger. Jeg måtte så nøjes med en sodavand til 30 øre. Jeg løste så en billet til Knarreborg for 25 øre, men da det varede en tid, inden toget gik, så gik Vilhelm og jeg ud til Tommerup højskole – vi kom gennem en stor skov. Vejene, vi gik ad, er grusbelagte og meget gode. I Strib havde jeg købt Fabers køreplan for 50 øre. Markerne, vi kom forbi, lider af tørken. Kornet der har jo været sået, før vi såede i Vendsyssel. Da vi kom til højskolen, var jeg med Vilhelm inde og fik mit hvide kravetøj på. Vi gik så ind og spiste frokost. Jeg hilste på bestyreren. Vi fik vandgrød og mælk samt bagefter kaffe. Da vi havde spist, tog vi hinanden i hånden og sagde: Tak for mad. Bagefter gik vi omkring og så alle husene. Selve skolen er en høj 2- etagers bygning med kælder under. I kælderen er spisestue, køkken og bryggers. På 1. sal er skolestuer, gæsteværelser og forstander Sandbæks lejlighed. Ovenover er der værelser. Vi så skolens lokaler, biblioteket og foredragssalen. Parallelt med skolebygningen ligger en et-etagers bygning, hvor de er ved at sætte en etage ovenpå. I denne er der gymnastiksal, stald og karlekammer. Vilhelm og Hans Knudsen deler værelse. Foruden disse bygninger er der lade og vognport samt kostald. Uden for gården ligger et svinehus. Jeg traf forstander Sandbæk, der fortalte, at skolen tidligere havde været amtsfattiggård og opdragelsesanstalt. Grev Holstein var imod, at Sandbæk kom til skolen, men til trods herfor har

skolen stadig gjort fremskridt. Sandbæk gør indtryk af at være en klog mand, der besidder et vist tørt lune. Før middag var jeg henne at sove i et værelse i skolebygningen. Da Vilhelm ville have mig til at vente med at rejse til København til i morgen eftermiddag, gik jeg ind derpå.

Vi var inde at spise til middag sammen med alle de elever, der var på skolen. Vi spiste i en stor sal – de fleste elever var taget hjem i ferien. Efter middagen gik Vilhelm og jeg ud og besøgte Tommerup by. Gårdene ligger spredt omgivet af træer – nogle af bygningerne er ret ejendommelige med deres sortmalede bindingsværksstolper og høje gavle. De gamle huse er meget smalle. Vi var inde for at se en større gård, "Kamgaarden" ?. Den er fra 1695.

Nogle bygninger er flotte og meget moderne indrettet. Vi var oppe i kirketårnet og på kirkegården, der ligger lidt fra kirken. Vi så også byens sprøjte, der så noget primitiv ud. Vi var også inde i præstegårdens store og smukke have. Selve præstegården er nogle ret ejendommelige gamle bygninger. Kl. 3 var der gudstjeneste i Tommerup Kirke – jeg kørte derhen sammen med fru Sandbæk og en lærerinde. Pastor Petersen talte med en kraftig stemme. Kirken er en meget gammel og smal kirke. Der er kun plads til 3 i hver af bænkenene, men ved hver bæk er der et bræt, som kan trækkes ud, så man sidde derpå.

Efter at præsten havde sluttet sin prædiken, sagde han, at alterbordet var dækket, hvis der var nogle, der havde lyst til at gå til alters. Han holdt ingen skriftetale. Han bekendtgjorde, at der næste dag, 2. pinsedag, blev holdt møde i præstegårdens have i stedet for i kirken.

Fyn er meget smuk på denne tid med sine levende hegn og skove. De 3 sidste år har tørken været slem. Sandbæks er ikke meget selskabelige – de plejer ikke omgang med andre end en dampmølle i Tommerup, der hedder Højer.

Den 9. juni gik jeg efter at have spist morgenmad sammen med Sandbæks kl. 11 op til Knarreborg og løste sammen med Vilhelm billet til Tommerup og videre til Odense. Vi gik lidt rundt i byen og så bl.a. museet, H. C. Andersens hus og den katolske kirke. Vi tog med sporvogn til Fruens Bøge og tilbage med motorbåd. Der var et par flyvere over byen. Vi drak kaffe på missionshotellet. Herfra med tog til Nyborg, hvor jeg tog færgen og fik en sejltur over Store Bælt. Det var en meget behagelig tur i den stille og smukke sommerdag. Vi sejlede forbi Sprogø og var i Korsør kl. 6.47. Der var ikke plads i dette første tog, så jeg kom med et ekstratog til København. Jeg var i København kl. 9.17 – Peter stod og tog imod mig. Vi tog så ud til Johannes på Falkoner Alle, hvor Marie Degnbøl og hendes mand Bartholdy sad og ventede på mig. Johannes ældste datter fyldte 6 år i dag, men børnene var gået i seng.

Næste dag den 10. juni holdt både Johannes og Peter fri. Vi var i Zoologisk Have – det var meget interessant at se de forskellige dyr og fugle. Her var vi også inde for at et akvarium. Herfra gik vi ud til det store ølbryggeri, "Ny Carlsberg" og videre til Frederiksberg Have. Vi gik så til Nationalmuseet, hvor vi så de mange oldsager, der opbevares der. Vi var på Christiansborg og gik videre til Grundtvigs Hus, hvor boghandler Frederiksen har forretning. Jeg købte "Den københavnske Indre Missions historie" og forærede den til Peter. Vi så også Holmens Kirke og Universitetet, hvor vi var inde i studiegården, hvor præliminaristerne skal til eksamen. Også Bispegården så jeg. Det er en voldsom færdsel, der er på Strøget af sporvogne, automobiler,

motorcykler og andre cykler og fodgængere. Det er ikke mange hestekøretøjer, man så på gaden.

Om onsdagen besøgte jeg Johannes på Botanisk Museum, hvor han har sit arbejde. Han viste mig palmehuset, hvor der var meget varmt. Ude i haven er der en mængde forskellige planter og vækster og sjældne træer – der er meget smukt derude. Jeg synes, at Johannes har en ret god plads og en ret selvstændig stilling. Professor Raunkjær er direktør for haven.

Jeg så også Brorson kirken, snedker Bartholdys forretning og St. Josefs hospital og kirke. Vi var henne på Grønttorvet – så også Clausens antikvarhandel, Polyteknisk Lærestalt og Garderkasernen. Vi var også på Rosenborg Slot og så samlingerne der. Det var meget interessant at se alle de gamle kongers våben, klæder og smykker – spejlsalen var også interessant. Vi stod og så på soldaternes øvelser i Garderkasernens gård.

Vi var også på Thorvaldsens Museum, inden vi gik på Rigsarkivet, hvor vi gjorde optegnelser efter folketællingslisterne for Bjergby og Mygdal sogne for 1801 og 1834. Derefter gik vi gennem Amalienborg ud på Langelinie og så på skibene, som lå der. Der var en del udenlandske, bl. a. et italiensk skib, som var smukt pyntet, og hvor de dansede. Jeg så også udvandrerskibet, Frederik den 8., der er et meget stort skib. På hjemvejen kom vi forbi Marmorkirken.

Fredag den 12. var jeg, Peter og Johannes en tur i Ørstedsparken, hvorefter vi var hos antikvarboghandler Harck på hjørnet af Fiolstræde. Derefter gik jeg på Rigsarkivet, hvor jeg var i 3 timer, inden jeg på Det kongelige Bibliotek så en udstilling af gamle og sjældne bøger og blade. Jeg købte noget legetøj til Johannes' børn.

Johannes havde ringet til dampskibsselskabet for at få billet til mig, men der var udsolgt. Næste morgen var jeg igen hos en antikvarboghandel og købte billige bøger. Jeg tog så sporvognen for at besøge Karen Sandager på Tesdorfsvej, men hun var ikke hjemme. Om eftermiddagen gik jeg sammen med Peter ud for at se Landbohøjskolen og anlægget deromkring – det er et stort bygningskompleks.

Om aftenen tog jeg toget til Hjørring – det kostede 14 kr. Vi holdt et stykke tid i Nyborg – der var Kristelig Sangforening, og de sang for os. De havde været til møde på Nyborg Strand. En del af medlemmerne tog med toget med os – de sang så igen for os.

Søndag den 14. kl. 10½ om formiddagen var jeg igen i Hjørring. Jeg fik køre med værkfører Alfred Jensen til Mygdal.

Han kunne fortælle, at Kristian Olesen har solgt sin ejendom, Nørholm, til Tage Grønbæk for 47.000.

Så er jeg da hjemme igen. Det er rart at gense hjemmet. Skønt der er meget smukt inde i den store by, så mangler den dog den rene friske luft, som vi har herude på landet.

18. juni

Vi så en zeppelin, der fløj mod nord.

19. juni

I dag var der både det årlige møde i Slotved skov – Stine og Karl cyklede derhen. Der var også børnehjælpsdag i Hjørring i dag.

20. juni

I dag var der det årlige sommermøde i Lilleheden skov. Skolebørnene fra nordre skole var på udflugt dertil. Jeg kørte derop med Ingeborg, Holger, Otto og Albert. Vi besøgte også fiskeeksportør Jensen og spiste – der bor Alberts lillebroder. Det regnede hele tiden, medens mødet blev holdt. Skolebørnene var også oppe i fyret, og nogle var ude at sejle.

27. juni

I formiddags kl. 9 var der dyrskue kl. 8 oppe ved mejeriet. Kristian var deroppe.

30. juni

I eftermiddag kl. 6 holdt mejeriet generalforsamling i forsamlingshuset. Der var mødt ca. 70 andelshavere, da generalforsamlingen begyndte 1 time over tiden. Første sag på dagsordenen behandling af et forslag om, hvorvidt mejeriet skulle gå med til anlæg af en fabrik i Hjørring til behandling af mælk, kondenseret mælk, tror jeg nok det kaldes. Anlægget skal efter overslaget behandle 25.000 pund mælk daglig. Mejeriet skulle så afgive 10% af den indleverede sødmælk til denne anstalt. Det var i det hele taget temmelig få oplysninger, bestyrelsen var i besiddelse af vedr. dette projekt. Der udspandt sig en lang diskussion om dette spørgsmål. Anders Kabbeltved foreslog at vælge en ordstyrer. Kr. Kristiansen, Stenshede, valgtes. Bestyrelsen stod ikke enig om denne sag. Steffensen, Kabbeltved, anbefalede den på det bedste og mente, at det ville være en stor fordel for interessenterne. Anders Kabbeltved var også for og hentydede til, at vi sidste vinter gik glip af fortjenesten ved at sende skummet mælk til Hjørring, fordi vi kom for sent efter det.

Anders Nørgaard var imod projektet. Fra Smørekseportforeningen er der kommet et andet forslag om oprettelse af en anstalt til behandling af skummet mælk. Den skal opføres i Aalborg af et aktieselskab, hvor mejerierne til at begynde med skal overtage garantien for 1/3 af anlægssummen. I Bjergby påtænker de nok at gå med i dette projekt. Der var flere forskellige indlæg, men til sidst foreslog Martinus Krøgholt, at bestyrelsen den 9. juli rejste til Frederikshavn for at deltage i Smørekseportforeningens møde om projektet, og at man så derefter holdt en ny generalforsamling. Jeg støttede dette forslag, som så blev vedtaget. Derefter diskuteredes mælkekørslen, men man vedtog, at mejeriet skulle blive ved med den gamle ordning.

Kristian Olesen, Nørholm, har købt Hans Jensens hus, "Doktorhuset" i Bjergby.

3. juli

Generalforsamling i selskabet "Tolne Skov". Der var også ungdomsmøde i Tolne skov i dag. I morgen afholdes "De unges dag" i Hjørring.

5. juli

Peter og hans studiekammerat, Poul Jensen, kom hjem fra København

6. juli

I eftermiddag er der møde i Ørnblø plantage. Jeg kørte derop med Ingeborg og Otto. Kristian, Peter og Poul var cyklende derop. Der var mødt mange folk. Peter og Poul var cyklende ned til havet efter mødet.

10. juli

Jeg hentede pastor Engberg ved Mosbjerg præstegård. Han skulle prædike i Mygdal, hvor han holdt en god prædiken. Lærer Jensen spillede på orglet og var forsanger. Om eftermiddagen talte pastor Engberg sammen med missionær Andersen fra Aalborg i missionshuset. Der var mødt en ret talrig forsamling, som ved mødets slutning blev beværtet med kaffe og kage. Det var missionshusets 25 års jubilæum, og det blev vedtaget at sende en hilsen til pastor Madsen Hindsholm, der var med ved indvielsen.

11. juli

Ekstraordinær generalforsamling i mejeriet. Det blev vedtaget ikke at gå med i mælkekondenseringsanstalten, der påtænkes opført ved Hjørring.

12. juli

Jeg var til generalforsamling i sognerådsforeningen i Hjørring.

15. juli

Besøg af læge Larsen, Bindslev, der fortalte, at han var studiekammerat med læge Kristensen, tidligere Bjergby, der nu kalder sig Altoft.

17. juli

Murer Peter var her og reparerede bageovnen – vi tog det meste af hvælvingen ned, og den blev så muret op igen.

I eftermiddag var mejeriets interessenter af mejeribestyrer Storgaard inviteret op til at tage mejeriet i øjesyn. Bagefter blev de beværtet med kaffe og kage.

22. juli

Jeg var i brugsforeningen og var med til at akkordere med den nye uddeler om uddeling af kraftfoder. Den nye uddeler er en kommis fra Taars Brugsforening. Han er ungkarl, 24 år og hedder Nielsen. Vi blev i øvrigt enige om at betale 40 øre pr. 100 kg.

26. juli

Jesper blev færdig med at grøfte – 351 favne – det kostede 30 kr. 25 øre.

29. juli

Johannes var oppe at botanisere i præstegårdsbakkerne i Bjergby – han var hernede i eftermiddag. Han var med oppe i lergravene og købte lergravene med plantningen og så meget jord uden om, at der kan blive 1 tdr. land. Han skal betale 1.000 kr., og pengene skal afskrives for Peters ophold hos ham. Jeg har dog forkøbsret, hvis han vil sælge det igen.

1. august

Dyrskue i Hjørring. Så snart vi havde spist til middag, kørte jeg til Hjørring sammen med Holger, Poul og Albert. Karl cyklede til Hjørring på Pouls cykel. Jeg var på dyrskuepladsen, talte med nogle mennesker og så en del maskiner og nogle tyre – men ellers intet videre.

Niels Bak har solgt Varbrogaard til sin svoger, Niels Rishøj, fra Skallerup for 65.000 kr. Niels Bak har så købt murer Jakob Jensens hus i Vestermark, Bjergby.

31. august

Vi var i Hjørring på familiebesøg. Gik ture og så bl.a. plantagen, Christiansgave og byens

kirkegårde. Jeg købte en ny cykel for 200 kr. – jeg kunne betale i naturalier – den skulle ellers koste 250 kr. Jeg bad sælgeren skaffe en brugt cykel til Karl – den måtte ikke være helt defekt.

3. september

Kristian Holtegaard har solgt Holtegaard til Jørgen Jørgensen for 140.000 kr.

16. september

Sidste fredag var der 2 bryllupper i Bjergby. Det ene par var Søren Olesen (Karl Olesens søn) og landpost Kvistgaards datter. Det andet par var Julius Grøns datter og en mand, hun har holdt hus for.

20. september

Jeg var hos lærer Rømer, Hjørring, som jeg har givet noget materiale om Baggessvogn. Han påtænker at skrive en bog om Sindal sogn.

Der var også bestyrelsesmøde i Historisk Samfund. Formanden, borgmester Barfoed, rejser til et bedre embede i Odense. Som ny formand valgtes postmester Klitgaard.

Vi talte en del om udgivelsen af Thomas Larsens bog om Vendsyssels politiske historie . det blev bestemt, at vi skulle rette henvendelse til Carlsbergfonden om støtte til denne udgivelse.

Brandfuldmægtig Andreasen er valgt som ny borgmester – han skal have 3.000 kr. i løn.

Andreasen stammer fra Mygdal.

22. september

På besøg hos Jens Præstegaard. Det blev fortalt, at Peter Nørskov har forbudt Senius Kristensen at benytte vejen forbi sit hus og har opkastet et dige, hvor vejen fører over skellet mellem dem.

26. februar

Jeg kørte til Hjørring sammen med Ingeborg og Karl (Karl stod af Bjergby – han skulle til præst – senere gik han til Hjørring). Pastor Busch talte i St. Cathrine Kirke. Han talte med kraft i en kirke, der var stuvende fuld. Der blev ofret 1.600 kr. på alteret. Sener var der udsalg i teatersalen. Vi købte en hat til Karl for 10 kr. samt et par støvler til ham for 29 kr.

Aftenen før havde der været afskedsfest for borgmester Barfoed. Den varede til kl. 2.

27. september

I eftermiddag var der en fotograf fra Laurits Uslevs atelier i Vejen med et fotografi af gården – jeg købte det for 2 kr. Han fortalte, at Laurits Uslev bor i Holte ved København – hustruen bor i Vejen, hvor hun er i byrådet. De har kun et barn, en datter, der lærer italiensk i Aarhus. Laurits, der skulle være socialist, har 30 mand, der rejser rundt og fotograferer gårde og huse over hele landet. De begyndte at fotografere for 9 år siden og nu er de på 2. omgang.

29. september

Besøg af dyrlæge Vejrum til en so – han kom på motorcykel. Møde i forsamlingshuset om etablering af ungdomsskole. Pastor Thaarup mente dog ikke, at det var noget for de unge i 14 – 15 års alderen. Han mente, at de helst ville være fri for bogligt arbejde. Steffensen var som sædvanlig grov over for lærer Jensen og mente, at skolen stod alt for langt tilbage i regning – de havde også alt for lange frikvarterer.

Foredragsholderen, lærer Jensen fra Vrensted, fortalte mig senere, hvordan sagfører Olesen Nr.

Sundby bar sig ad med at købe præstegården i Vrensted. Han foregav, at han ville indrette en landbrugsskole der og ombyggede den i gammel stil – men så solgte han den igen

30. september

Dagen efter holdt lærer Jensen tilsvarende foredrag i Bjergby. Alle, der udtalte sig, så med velvilje på ungdomsskolearbejdet, dog ønskede de også, at pigerne skulle deltage i arbejdet. Kristian Olesen og Søren Nørmark har byttet ejendomme. Derefter har Kr. Olesen solgt bygninger og noget jord til Ottenius Sørensen, som vil forpagte sin gård til sønnen, Gunnar. Hans Svendsen og Anton Jacobsen har købt noget jord, medens Søren Nørmark og Kr. Olesen har møllen og noget jord i kompagni.

1. oktober

Møde i Højskolehjemmet i Hjørring for menighedsrådene i Vennebjergs herreds provsti. Talerne var pastor Severinsen, Bringstrup, og Plesner fra Vrensted. Der vedtoges en resolution, hvori menighedsrådene krævede at blive taget med på råd i sager, der angår kirkernes styrelse, ligesom det vedtoges at danne en sammenslutning af menighedsrådene.

Ved skolen talte jeg med lærer Jensen, der lod til at ville være lidt mere streng med mulktningen i skolen end hidtil.

7. oktober

Vor posts søster, Karen Marie, der er enke efter Senius Larsen, og som har 15 børn, fik de 12 af børnene kørt på sygehuset sidste søndag. De havde difteritis.

19. oktober

Grønbæk var her og fortalte, at hans søn, Hans Peter, havde besvangret deres tjenestepige, søster til Niels Poulsen i Bjergby. Nu ville han spørge, om sognerådet ville forbyde hans søn at rejse til Amerika. Det mente jeg ikke, når Grønbæk ville erklære, at han ville sørge for barnet. Han sagde, at Hans Peter havde haft det hårdt nok og mente nok, at Gud kunne tilgive ham denne synd, ligesom han selv havde gjort det. Han var glad over, at han ikke havde stjålet eller var forfalden til drik.

23. oktober

Thomas Vandkær er død på en rejse til Sønderjylland sammen med Niels Helledi, Varbrogaard. De sad i Horsens og drøftede rejseplanerne. Pludselig sank Thomas Vandkær om, og et kvarter senere var han død. *Han blev begravet på Mygdal Kirkegård 29. oktober. Kirken var fuld. Der var mindesammenkomst i forsamlingshuset – de fik chokolade, kaffe og cigarer. Der var samlet ind til en stor granitsten til 300 kr.*

7. november

Julius kørte mig til Hjørring, hvor jeg tog toget kl. 11.29 til Brønderslev. Jeg gik ud til Fr. Krogh i Ø. Brønderslev, men han var syg, så jeg fik mest talt med en nabo og fik mad. Jeg gik så tilbage til Brønderslev, hvor jeg tog toget til Vraa, men stod ved en fejltagelse af i Em, så jeg måtte gå tilbage til Vraa langs banen. I Vraa gik jeg ud til den gamle lærer Thomas Larsen, som jeg havde en samtale med, ligesom jeg fik en bog om del radikale styre. Kl. 10 tog jeg med toget til Hjørring og derfra gik jeg hjem – jeg var hjemme kl. 2½.

På vejen hjem var der måneformørkelse

12. november

Jeg var i Hjørring og oppe hos lærer N. P. Petersen, der ikke er rask og har bedt om at komme på Rigshospitalet. Jeg så manuskriptet til Thomas Larsens bog om landsdelens politiske historie. Petersen syntes, at den var upersonlig – en stor del var uddrag af avisartikler. Petersen spurgte mig, om jeg ikke havde nogle suktermærker at undvære. Derefter var jeg til møde i sognerådsforeningen.

I eftermiddag talte pastor Ahlmann fra Sdr. Harridslev i Mygdal Kirke om diakonissesagen. Ungdomsskolen begynder nu – lærer Jensen holder skole onsdag og torsdag – lærerinden tirsdag og fredag. Der er købt 4 lamper til brug i ungdomsskolen.

Om aftenen var der missionsmøde hos snedker Hans Jensen. Der var mødt mange mennesker – næsten alle siddepladser i det store værksted var optaget – missionshusets bænke var dernede. Pastor Bentzen fra Horne holdt en vækkende og kraftig tale. Også Hans Lundgaard fra Uggerby talte.

17. november

Niels Helledi har byttet sin gård, Varbrogaard, med Fuglsig og skal give 250.000 kr. i bytte – men det kniber for ham at skaffe de penge, han skal give i bytte. Bankerne er ikke meget for at låne penge ud og låner de endelig penge ud, så betinger de sig 10% afdrag årligt.

22. november

Telefonabonnenterne i Mygdal vil indsamle en gave til Lise Degnbøl, når hun og Andreas holder sølvbryllup.

26. november

Kristian Olesen har købt maler Karl Ørnbøls hus i Vestermark for 16.500 kr. Maleren har så lejet det gamle hus på Kærgaards Mark norden for Varbro.

Sidste lørdag døde Anders Kr. Rasmussen, Bjergby, hos sin svigersøn, skrædder Martin Isaksen. Høker Kristian Jakobsen har solgt sin forretning med varelager til sin broder, Theodor Jakobsen.

28. november

Bryllup i Degnbøl mellem datteren Elisabeth og Julius. I eftermiddag kørte Karl op til Degnbøl med Ingeborg og mig. Kristian og Julius gik derop. Vi fik kaffe, og noget over 2 gik vi hen til kirken – parvis. Kirken var pyntet med en del lys på alteret og i lysekronerne – over korbuen var hængt en grankrans. Pastor Thaarup holdt tale til brudeparret, inden han viede dem. Der blev ofret af alle – jeg gav 3 kr., og derefter gik vi tilbage til Degnbøl. Her blev vi bænket ved bordene og fik noget at spise. Under måltidet holdt pastor Thaarup en ret god tale, hvori han fremhævede, at det var godt at være godt stillet i materiel henseende, når grundvolden, som hjemmet blev bygget på, var Guds nåde. Lærer Jensen holdt også en tale, hvori han i temmelig høje vendinger priste bruden og hjemmet. Andreas sagde også lidt. Efter at have drukket kaffe gik vi hjem kl. 10. Der var op mod 40 gæster

Blandt gaverne var der 170 kr. i kontanter, deraf 40 kr. fra søsteren, Marie, og Bartholdy. Telefonabonnenterne gav en kurvestol og et sybord. Vi gav et kaffestel til 26 kr.

30. november

Sidstegudstjeneste i Mygdal Kirke. Der blev lyst til ægteskab for Theodor Jakobsen og Maren Kristensen, Holtegaard.

1. december

Møde om etablering af forening af menighedsråd eller forening af menighedsrådsmedlemmer. Efter afstemning blev det vedtaget at danne en forening af menighedsråd. Bestyrelsen for denne kom til at bestå af:

Sagfører Kloch, Hjørring

Pastor F. C. Hansen, Hjørring

Lærer Andreas Nielsen, Bagterp

Lærer Nielsen, Sønderskov

Karetmager N. P. Houstrup, Taars

Gårdejer Kr. Rømer, Sindal

Gårdejer Kr. Grøntved, Mygdal.

Pastor Hansen blev valgt som formand – Kloch mente ikke, at lovene skulle trykkes – de kunne skrives på maskine.

4. december

Kristian Dam bestyrer posthuset i denne tid, da Niels Kr. Jensen er syg.

5. december

Hans Jensen vil have en missionsuge i sit værksted sidst i januar – jeg mente, at nogle af møderne burde foregå i kirken, men det var han ikke meget for. *Det blev senere vedtaget at holde missionsugen i kirken..*

12. december

Kristen Holtegaard fik 5 ekstra suktermærker, da han skal holde bryllup for sin datter.

15. december

Uddeler Nielsen lovede at skaffe mig et anker øl til jul. Seminarist Niels Jensen, Ørnbøl, søger vikarpladsen i Snevre skole.

19. december

Søren Nørmark har 25 års jubilæum som sognefoged, brevsamler og lægdsmand. Der var mødt 100 mennesker til festen for ham – de fleste fra Bjergby. Fra Hjørring var mødt politimesteren, politibetjent Kristensen og redaktør Borgstrøm.

23. december

Præsten fortalte, at nu var der kommet meddelelse om, at præstegårdsjorden skulle udstykkes. Han ville have mig til at tænke på hvor meget jord, der skulle blive ved præstegården. Han ville helst beholde 30 tdr. land, således at han kunne have en forpagter ved gården. Han ville også nok beholde gården samlet.

25. december

Familien var i kirke. Der var så mange folk i kirke, at mange måtte stå. Jeg betalte offer til præsten 4 kr. og til degnen 2 kr.

31. december

Andreas Degnbøl fortalte, at telefonen skulle lukkes i aften og være lukket indtil videre, da der er opstået en konflikt mellem trafikministeren og telefonselskaberne.

Vi havde juletræet tændt i aften. Vi sang et par salmer, og jeg læste en historie i det nye testamente.

Så er året 1919 udrunden. Det har i det store og hele været et godt år for os. Der har gledet jævnt hen. Julius rejste til marts og var på Haslev Kontrolskole i marts og april, hvor han lærte landbrugsregnskabsføring og kontrolvæsen. Han var så kontrolassistent i Gundslevmagle på Falster fra 1. maj til november og har været hjemme siden. Peter har været i København hele året, og Vilhelm har opholdt sig på Tommerup Højskole hele året. Søster Tine var hjemme eller i Lyngsig til i oktober, da hun rejste til Troldhede, hvor hun bor sammen med en anden enlig kvinde, som hun er glad for at være hos. Jeg var en tur på Tommerup Højskole og i København i juni måned.

Vi har haft en ret god avl, men den økonomiske stilling er ikke bedre i år end i fjor. Skatter og udgifter er steget meget, uden at det samme kan siges om indtægterne.

Herren har været god mod os i det svundne år – måtte vi få sind og vilje til at takke ham ret derfor. Ude i den store Verden hersker der nød. Vi havde en lille dreng, Albert, fra Flensborg i sommer.

1920

1. januar – nytårsdag.

Så har vi atter begyndt på et godt nådeår fra Herren. Året, som i dag oprinder, hilser vi med tak til Gud. "Ingen ved om når det svinder, han det her kan synge ud", sang vi i morges, og det er sandt.

Det er som en lukket bog for os, hvad det vil bringe. Mange ser med ængstelse fremtiden i møde. Der er uro over folk, men det ser ud til, at det er den økonomiske situation, som volder mest bekymring. Skønt vi ikke var med i Krigen, så har vi dog fået dens følger at mærke i form af den revolutionære tankegang, der vil vende op og ned på alting. Alle vil være herrer, og dem, som vil have magten, tager ikke i betænkning at smigre for dårlige instinkter hos mængden. Hvad der også har kendetegnet 1919, er det vanvittige strejkeraseri og ligegyldighed over for overenskomster og et stort sløseri med arbejde. Jo større løn, der er blevet betalt, jo mindre lyst til arbejde. Året sluttede med, at telefonselskaberne beordrede centralerne lukket indtil videre fra nytårsaften. Man havde ventet, at Sønderjylland var kommet tilbage til Danmark i 1919, men dette skete ikke, og der er vist ikke udsigt til, at dette vil ske for det første. Efter alle solemærker at dømmen står vi foran en nedgangsperiode i 1920 med undtagelse af skatterne, som vi kan vente en ret stor stigning i.

8. januar

Menighedsrådsmøde i præstegården. Først forhandlede vi om kirkesangerens og organistens løn i Mygdal. Jeg foreslog 400 kr. til hver for at fungere ved de ordinære gudstjenester samt 100 kr.

til hver i stedet for accidenser. Dette forslag vedtoges efter nogen forhandling.

Kirkesangerlønnen i Bjergby sattes også til 400 kr. Vi forhandlede derefter om udstykningen af præstegårdens jorder. Efter en længere forhandling blev vi enige om at tilråde, at der ved præstegården forblev et jordtilliggende på 14 tdr. land, da præsten helst ville have så megen løn, at der kunne holdes en forpagter. Den nuværende forpagter giver 2.400 kr. årligt, foruden 8 pottes mælk dagligt samt kørsel. I alt kan det vel andrage 4.000 kr. Præsten vil helst beholde hele gården, da han nok kunne forpagte den. Der har meldt sig to, som gerne vil være forpagtere.

9. januar

Lærer Jensen er kommet i en noget skæv stilling i forbindelse med julefesten i forsamlingshuset. Hedvig Thomsen havde spurgt, om han ville være med til at pynte træet. Han svarede, at det kunne de siden tale om. Hun ville så ikke tigge ham mere. Hun telefonerede så til frk. Nielsen i Vittrup, om hun ville komme. Det ville hun nok, og Hedvig hentede hende så i Hjørring. Dette tog Jensen meget fortrydeligt op, og dagen efter gik frk. Nielsen hen til Nyeng og fik sin morgenmad, før hun rejste hjem. Hun havde sagt, at det ikke var godt at være i skolen. Kr. Holtegaard havde lånt skoleflaget til brylluppet og bragt det hen i forsamlingshuset til børnefesten. Der mødte lærer Jensen for at tage det ned, men det frarådede Kr. Holtegaard ham.

